

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesecna naročnina 11.— lit., za inozemstvo 15.20 lit.
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čehovskem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Korzika zasedena in Rodan dosežen

Premikanje italijanskih čet v Franciji — Uspešno delovanje letalskih sil — Novi hudi udarci sovražnemu brodogradu v alžirskih vodah — Nemške oborožene sile na obali južne Francije

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 12. novembra naslednje 900. vojno poročilo:

Da bi branile obalo južne Francije pred angleško-ameriški poskusi izkrcanja, so večer čete IV. armade začele premikanje v nezasedeno Francijo in potem ko so pustile za seboj Nizzo, so dospole do Rhona. Zadržanje prebivalstva je mirno.

Istočasno so motorizirani in oklonni oddelki, potem ko so izvršili dve istočasni izkrcanja na severu in jugu Korzike, zasedli otok. Tudi na Korziki kaže prebivalstvo največji mir.

Na črti libijsko-egiptske meje je sovražnik silo ito napadal z znatnimi oklonnimi silami; v teku so hude borbe.

Nemški lovci so sestrelili 5 letal.

Italijanske letalske skupine so ponovno in uspešno delovale nad sovražnimi pomorski silami ob obali francoske Severne Afrike; pri tem so s torpedi zadale eno nosilko letal in dva parnika velike tonaže.

Severno od rta Bon je naše izvidniško letalo v dvoboju z dvema lovecema enega sestrelilo.

V vzhodnem Sredozemlju so naša torpedna letala zadela velik britanski rušilec in so opazili, kako se je potapjal.

Letališča na Malti so bila ponoči bombardirana.

S poletov zadnjih dveh dni se dve naši letali nista vrnila.

Iz nemškega vojnega poročila

Berlin, 12. nov. Današnje poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi o operacijah v Franciji, Sredozemlju in Severni Afriki;

V severni Afriki so nemško-italijanske čete ob libijsko-egiptski meji v težki bor-

bi z močnimi sovražnimi oklonnimi silami. Nemška lovka letala so sestrelila 5 angleških letal.

V dnevnih in nočnih letalskih napadih proti ameriško-angleškemu izkrcavalnemu brodogradu pred Alžirjem so bile z bomba- mi težkega kalibra zadete ena nosilka letal, ena križarka in velika trgovska ladja. Pri- stanišče v Alžirju in neko letališče v bliž- ni mesta, ki je bilo gosto pokrito z letali, sta bila prav tako napadena.

V zalivu Bugie sta bili v zaporednih le- talskih napadih potopljeni dve vojaški tran- sportni ladji s skupno 16.000 tonami, več drugih večjih ladij in prevoznih čolnov je bilo hudo poškodovanih. Istotam so bile z bombami zadete tudi ena nosilka letal, ena križarka in dva rušilca. Vsa letala so se od teh napadov vrnila na svoja oporišča.

Nemške podmornice so potopile v napa- dih na ameriško-angleško brodogradje v za- padnem Sredozemlju vojaško transportno ladjo z 19.600 br. reg. tonami, transportno ladjo družbe Blue Fanell z 12.000 tonami in tovorno ladjo s 4.000 tonami. Izmed spremljajočih vojnih ladij, med katerimi je bila tudi ena nosilka letal, sta bili s tor- pedi zadeti dve vojni ladji, med njimi en rušilec razreda »Triale».

Pred Alžirjem je bila torpedirana ena zaščitna ladja.

Na morju pred Casablanca so podmor- nice torpedirale neko tovorno ladjo in dve drugi edinci v zavarovanem konvoju.

Dne 11. novembra v vojnem poročilu omenjena ladja, ki jo je torpedirala nem- ska podmornica na Severnem morju, ni bila oklonpna razreda »Queen Elisabeth», tem- več, kakor je bilo ugotovljeno iz naknad- nih poročil, potniški prekomornik »Queen Elisabeth» s 85.000 br. reg. tonami.

Nemški okloni in motorizirani oddelki so v današnjih zgodnjih jutranjih urah do- segli južno-francosko obalo. Pohod skozi južno Francijo je potekel gladko.

Kako je bila zadeta sovražna letalonosilka
Uspešne akcije Kr. letalstva ob francoski Severni Afriki

Operacijsko področje, 12. nov. s. Oldelki Kr. letalstva, ki operirajo v zapadnem in srednjem delu Sredozemlja, so nadaljevali svoje uspešne akcije proti sovražnim silam v francoski Severni Afriki in so tokom večeršnjega dne dosegli nove uspehe. Iz- vidniško letalstvo, ki je, kakor vedno, ne- utrudljivo, je stalno nalazilo premikanja angleško-ameriških edinc, tako na morju kakor na kopnem.

Ker so se v bližini luke Bougie pojavili številni parniki v spremstvu bojnih edin- ic, so oddelki naših torpednih letal usme- rili svoje napade v to smer. Italijanska letala so se pojavila, kakor prejšnje dni, proti mraku, da bi tako sovražnika koli-

Mogočen napredek italijanskih torpednih letal
Angleški pomorski sili so zadala nezacepljive rane

Rim, 12. nov. s. Delovanje italijanskih torpednih letal v Sredozemlju in uspehi, ki so jih ta letala dosegla, so naleteli na ve- lik odmev v nemških krogih. Radijska po- staja v Lipskem je v tej zvezi oddala na- slednji komentar:

Sodelovanje italijanskih letalskih oboro- ženih sil v ofenzivi proti britanskemu bro- dogradu je bilo veliko in polno konkretnih uspehov v vseh fazah te vojne od začetka do danes. Pri tem so zlasti italijanska tor- pedna letala povzročala angleški admiralti- ti hude neprijetnosti, ki so bile tem huje, ker so se britanski konvoji vselej, kadar so si skušali prebiti pot skozi blokado v Sredozemskih vodah, znašli pred presene- tljivo napadalnostjo teh letal, katerih šte- vilo je vedno bolj naraščalo. Od 15. avgu- sta 1940, ko se je prvo italijansko torpedno letalo pojavilo nad lukso Aleksandrijo v Egiptu, pa do danes je bilo mogoče zabe- ležiti stalni napredek in vedno večje oja- čenje avtonomije in učinkovitosti letalske torpedne ofenzive.

Od napadov s posameznimi letali so Ita-

lijanci prešli v napade s posameznimi pa- troli, z eskadrami, s skupinami in večji- mi roji ter v nekaterih posebno izrednih prilikah celo z večjimi silami. Sprčo vedno večje izurjenosti posadk in vedno večje po- polnosti letalske industrije na tem področ- ju, kakor tudi končno sprčo vedno večje organizacijske dovršenosti te popolnoma no- ve vrste orožja, je bila Italija 27. septem- bra 1941 že v položaju, da je lahko samo z oddelki torpednih letal napadla velik bri- tanski konvoj, ki je bil dobro zavarovan. Italijanske zračne sile so tedaj prizadejale angleškim pomorskim silam pravi smrtni udarec. Italijanski orel je zasedil svoje krepilje v hrbet angleškega kita in ga premagal. Torpedna letala so potopila te- daj tri križarke ter več ali manj hudo po- škodovala 19 nadaljnjih edinc, ko so spu- stila 15 torpedov v boke sovražnih ladij.

Konvoj, ki so ga italijanski in nemški bombniki v družbi z italijanskimi torpedni- mi letali napadli v februarju 1942, je utre- pil izgubo ene križarke, enega rušilca, še neke druge edince in 7 prevoznih parni-

kov. Razen tega je bilo tedaj poškodovanih še več drugih ladij, in sicer 4 križarke, 1 rušilec in 8 parnikov. Proti koncu marca tega leta so italijanska letala z nič manj kot 19 torpedi pogodila sovražnika in ga prisilila, da se je vrnil v svoje oporišče. Ka- mor so ga zasledovala naša letala. Junija in avgusta tega leta ob priliki dveh novih znamenitih poskusov sovražnika, da bi pre- bil blokado sicilskih vod, ko sta bila oba sovražna konvoja dobro zavarovana ne le z večjim številom križark, temveč tudi z bojnimi ladjami in nosilkami letal, so An- gleži morali zabeležiti izredno boleste iz- gube ter se po vrhu še vrniti v Gibraltar v obeh primerih, ker je bilo spremstvo za- radi nastopa italijanskih torpednih letal preveč prizadeto.

Dovolj je ako v tej zvezi opozorimo, da je angleški konvoj v juniju spremljalo manjše število ladij, med njimi samo 2 no- silki letal, v avgustu pa že 4 nosilke letal, kar najbolj zgovorno potrjuje pomen in moč italijanskih letalskih sil, zlasti pa torpednih letal v borbi proti sovražnim kon- vojem.

Odobranje varnostnih ukrepov Osi

Tokio, 11. nov. s. Kakor poudarja ofici- alna agencija Domei, smatrajo v japonskih pooblaščenih krogih korakanje čet osi v nezasedeno Francijo kot povsem v skladu z dolžnostmi premirja. Ta pobuda, pripomi- njajo v tukajšnjih krogih, pa je še bolj na- ravna v sedanjih razmerah zaradi angle- ško-ameriškega vdora v francosko Severno Afriko.

Sofija, 12. nov. s. Bolgarski listi zelo ugodno komentirajo sklep sil Osi, da vo- jaško zaščitijo francosko sredozemsko oba- lo in Korziko proti poskusom angleškoame- riškega napada. Listi poudarjajo, da bo ta takojšnja akcija rešila Francijo in da jo je zato francoski narod sprejel s polnim razumevanjem.

Madrid, 12. nov. s. List »Pueblo» piše o drugem afriškem bojišču in o mirnosti italijanskega naroda, ugotavljajoč, da so bili takoj sprejeti vsi potrebni zaščitni ukrepi. Pisec zanika domnevo, da je se- veroameriška pobuda presenetila Italijo, češ da italijanski listi niso nikdar opustili prilike, da ne bi opozarjali javnosti o ameriških penetracijskih načrtih v Afriki in o angleških strateških načrtih za otvo- ritev novih bojišč.

Otvoritev Italijanskega kulturnega zavoda v Odesi

Odesa, 12. nov. s. Ob udeležbi številnih prijateljev Italije, pisateljev in umetnikov je Italijanski kulturni zavod v Odesi začel svoje delovanje. Violinist Antonio Ianigro je priredil zelo uspeh koncert. Otvoritev Italijanskega kulturnega zavoda spada v normalno obnovo kulturnega in umetniške- ga delovanja v mestu.

Gospodarska pogajanja Bolgarije

Sofija, 12. nov. s. 25. t. m. bo prispela v Sofijo švicarska delegacija za razgovore o trgovski izmenjavi med obema državama.

Sofija, 12. nov. s. Obveščajo, da bodo pogajanja, ki se trenutno vrše v Sofiji za sklenitev novega trgovskega sporazuma med Bolgarijo in Nemčijo, zaključena te dni.

Velike gospodarske težave Turčije

Carigrad, 12. nov. s. Saradzoglu, pred- sednik turške vlade, je imel ob otvoritvi zasedanja velike narodne skupščine priča- kovani govori o ukrepih, ki jih misli vlada izdati glede oskrbe in prehrane Turčije ter proti spekulacijam. Predsednik je v svojem govoru med drugim dejal, da se je Turčija že ob izbruhu te vojne znašla pred vpraša- njem povečane potrošnje nasproti zmanj- šani proizvodnji sprčo vpočevke raznih letnikov pod orožje. Znani so ukrepi prejš- nje vlade, je dejal Saradzoglu, vendar so se ti ukrepi izkazali za premalo učinkovite in zato se je morala vlada odločiti za nove. Glede zvišanja cen je dejal, da niso krivi samo spekulanti, temveč tudi splošni polo- žaj, ki je spremenil v vojujoče se narode prav za prav vse države v turškem soed- stvu, tako da vlada ni mogla več vrstiti nadzorstva nad uvozom in njegovimi cenami. Seveda pa mora sleherni omejitveni ukrep tisti samo začasnega značaja, kajti najboljše zdravilo je v povišanju proizvo- dne.

Govornik je nadalje analiziral položaj posameznih slojev prebivalstva in se zla- sti pomudil pri vprašanju položaja držav- nih uradnikov, ki so naleteli na največje težave. Napovedal je nadalje več ukrepov, ki naj bi olajšali položaj vseh onih, ki žive ob stalinih prejemkov. Med drugim je na- povedal nov dodatni davek na pretrane do- bičke, ki naj bi zadel predvsem velike tr- govce. Dohodki iz tega davka se bodo po- rabili za narodno obrambo. Predsednik je nato govoril o vprašanju uvoza žita, za- ključil pa je svoj govor z izrazom trdne vere, da bo država prebrodila sedanje te- žave.

Boji večjega obsega pri Alagirju na Kavkazu

Nadaljnje važne višinske postojanke pri Tuapseju zavzete
Očiščevalne operacije v Stalingradu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 12. nov. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je ob- javilo danes naslednje poročilo:

Na Kavkazu so pri Alagirju v teku boji večjega obsega. V odseku pri Tuapseju smo v napadu zavzeli več važnih višinskih postojank. Bojna letala so bombardirala sovražne postojanke, železniške naprave in letališča ob obali.

V Stalingradu so napadali oddelki vrgli v ostrih napadalnih bojih sovražnika iz iz nadaljnjih blokov hiš in oporišč. Kopno topništvo in protiletalsko topništvo sta na Volgi potopila 5 večjih prevoznih čolnov. Topniške postojanke in prometne zveze v zaledju vzhodno od Volge je letalstvo moč- no bombardiralo.

Na fronti ob Donu je bil v odseku ru- munskih čet sovražnik v krajevnih obramb- nih bojih vržen nazaj, deloma v borbah moža proti možu.

Drugod na vzhodnem bojišču nič poseb- nega, razen močnih letalskih napadov na sovražnikove transporte, vojaška taborišča in oskrbovalne zveze. Pri tem so bili do- seženi veliki uspehi.

Nočni letalski napadi na kolodvor v Tor- žoku so povzročili velike požare.

V Kronštadskem zalivu je baterija mor- nariškega obalnega topništva z več zaden- ki uničila sovražno podmornico.

Brezuspešni sovjetski poskusi v Stalingradu

Berlin, 12. nov. s. Mednarodna obvešče- valna agencija doznava v tukajšnjih voja- ških krogih, da so nemške napadalne čete večer po srditih bojih na nož izboljšale svoje postojanke v industrijskem delu Sta- lingrada, zlasti vzdolž Volge. Razbreme- nilni poskusi; boljševikov v smeri proti tvornicam »Rdeči oktober» so se izjalovili z izredno krvavimi in visokimi izgubami zaradi posega osredotočenega ognja težke- ga orožja nemške pehote. Lahko se reče, da imajo sovjetske akcije obupen značaj saj se običajno vodijo brez podpore top- ništva in letalstva. Oddelki nemški str- moglavec so uspešno zadeli še preostale sovjetske postojanke na vzhodnem bregu

Volge in jih obsipali ves včerajšnji dan. Sovražni poskusi pretekle noči, da bi po Volgi poslal ojačenja in težko orožje, ki ga Sovjeti nujno potrebujejo so propadli.

Zmagovite akcije nemškega letalstva v Rusiji

Berlin, 12. nov. s. Nemška letala so na ne- kem sovjetskem letališču v bližini Tuap- seja uničila na tleh z zažgalnimi in ru- šinimi bombami 9 sovražnih letal, letal- ske lope pa zažgala. V severnem loku Do- na je nad 100 strmoglavec silovito na- padlo vojaške naprave in taborišča bolj- ševikov, kakor tudi skladišča streliva in zaloge živil, skrite v gozdu. Na srednjem odseku vzhodnega bojišča je nemško le- talstvo uničilo ali zažgalo več železniških konvojov z ojačenji. V nekem razporeje- valnem središču, sta zleteli v zrak dve skladišči streliva in eno skladišče goriva. Nadaljnji trije tovorni vlaki so bili uni- čeni; južno od jezera Ilmen. Sprčo slabot- nega delovanja sovjetskega letalstva so bile boljševške izgube v letalih manjše in so se omejele na 23 sestreljenih letal, med tem ko je neko nadaljnje letalo uni- čila protiletalska obramba. Eno samo nem- ško lovsko letalo se ni vrnilo na oporišče.

Znatne sovjetske izgube na finskem odseku

Helsinki, 12. nov. s. V zadnjih 24 urah so finški metalci bomb in finško topništvo na bojišču ob Karelijski ožini silovito bili sovjetske postojanke in skupine pionirjev, zaposlenih pri utrjevalnih delih, ter jim povzročili hude izgube. Na osrednjem od- seku bojišča ob Aunuski ožini se je fin- skim četam posrečilo odbiti sovražnika, ki je prodril v neke okope. Kasneje so Sovje- ti prešli v ponovni napad, ne da bi se pri tem ozirali na zelo hude izgube, ki jim jih je povzročil zaporni ogenj, tako da so ponovno vdrl v okope. Sovjetske izgube na tem odseku se cenijo na 400 mrtvih. V nekem drugem odseku so finske čete zavrnile močan sovjetski napad. V zraku nad južnim odsekom Sivaervija so finški lovci sestrelili eno sovjetsko lovsko letalo tipa »Mig 3».

Proslava rojstnega dne Kralja in Cesarja v vsem prijateljskem inozemstvu

Tokio, 11. nov. s. Ob priliki rojstnega dne Velikanstva Kralja in Cesarja je ita- lijanski veleposlanik danes dopoldne zbral v poslanstvu vso italijansko kolonijo v To- kiju in Jokohami v navzočnosti funkcionar- jev in atašeev poslanstva ter v navzoč- nosti inspektorja Fašija Giuda Alessia. Kraljevi veleposlanik je sporočil pozdravne čestitke Velikanstvu Kralju in Cesarju ter Duceju.

Bukarešta, 12. nov. s. Rojstni dan Kralja in Cesarja Viktorja Emanuela III. sta v Bukarešti slovesno proslavili italijanska in albanska kolonija, ki sta v svojih cer- kvah priredili slovesni tedeum. Službi božji v italijanski cerkvi so prisostvovali pol- kovnik Oltenau, prvi pobočnik kralja Mi- haela kot zastopnik vladarja, prof. Mihael Autonescu, podpredsednik zbornice kot predstavnik vlade, ter odposlanstva nem- škega in japonskega poslanstva, kakor tudi zastopniki vseh diplomatskih in kon- zularnih oblasti Italije. Proslavi je prisos- toval tudi direktorij bukareškega Fašija.

Bratislava, 12. nov. s. Rojstni dan Kralja in Cesarja Viktorja Emanuela III. je slovaški tisk proslavil na zelo svečan na- čin. Vsi listi so prinesli slike in življenske podatke visokega slavljenca ter poudar- jali dejstvo, da ga ves italijanski narod obožuje kot Kralja-vojaka. Slovaški radio je v posebni oddaji opisoval slavne čine Savojskega doma ter vladarja, pod čegar žezlom se je Italija povzpela tako visoko. Italijanski poslanik je priredil povodom rojstnega dne sprejem na poslanstvu, ki so se ga udeležili najvišji zastopniki vla- de, političnega, socialnega in kulturnega sveta ter polnoštevilno italijanska kolo- nija.

Helsinki, 12. nov. s. O priliki rojstnega dne Kralja in Cesarja je Kr. italijanski minister v spremstvu osebja poslanstva in voditeljev Stranke sprejel italijansko skup- nost, kateri je spregovoril nekaj patriotič- nih besed, spominjajoč med drugim, da v tem zgodovinskem trenutku italijanski na- rod s ponosom obdaja osebo Vladarja in to v popolni gotovosti končne zmage. Mi- nister je poslal prvemu adjutantu Kralja in Cesarja vroče brzojavne čestitke v svo- jem imenu in v imenu italijanske skupnosti na Finskem.

Bilbao, 12. nov. s. Ob udeležbi oblasti in italijanske kolonije ter vidnejših meščanov se je v Italijanskem kulturnem zavodu vr- šil koncert stare in sodobne italijanske glasbe, ki je v vsakem pogledu odlično uspel.

Carigrad, 12. nov. s. Danes dopoldne so v baziliki sv. Avgušta peli svčanji Te deum ob priliki rojstnega dne Kralja in Cesarja. Cerkevnenega opravila so se udele- žili generalni konzul z vsem osebjem posla- ništva in konzulat, tajnik Fašija in velika množica rojakov. Po obredu je namestnik generalnega konzula sprejel konzularne zastopnike držav Osi v Italijanskem domu, kamor se je podal tudi carigradski župan, da izreče čestitke. Sročil so v Italijanskem domu predvajali zanimive dokumentarne filme.

Buenos Aires, 12. nov. s. Novi, zelo raz- širjeni dnevnik »Cabildo» se spominja rojst- nega dne italijanskega Vladarja ter poviče- lje vojaške vrline Viktorja Emanuela, pri čemer opozarja na spoštovanje vseh Itali- jancev do svojega vladarja. Nato piše med drugim: Viktor Emanuel se je znal uvelja- viti tudi po svoji energični odločitvi, s ka- tero se je lotil vseh državnih vprašanj. Ko je bila Italija sredi največje zmede sprčo doktrin socialne anarhije in tako rekoč tik pred razsulo, je monarh, vedno zvest najvišjim interesom naroda, takoj posegel v dogodek in poveril oblast prvemu ministru, ki mu je treba priznati naslov ustanovitelja nove Italije.

Japonski letalski uspehi na Kitajskem

Nanking, 12. nov. s. Tiskovni odsek ja- ponskih oboroženih sil na Kitajskem spo- roča, da je eskadra japonskih lovcev izvr- šila napad na letališče pri mestu Kwajlig, prestolnici Kwangsjia, in na letališče pri kraju Liling, v pokrajini Honan. Japonski lovci so med napadom sestrelili štiri so- vražna letala in tri druga uničili na tleh. Vsa japonska letala so se vrnila na opo- rišče.

Pred obletnico vojne na Pacifiku

Tokio, 12. nov. s. O priliki obletnice za- četka vojne za Veliko vzhodno Azijo dne 8. decembra 1941 in zasedbe Hongkonga dne 25. decembra 1941 bodo v Hongkongu velike svečanosti, ki bodo trajale od 5. do 15. in od 22. do 25. decembra.

Japonski poslanik na švedskem

Stockholm, 12. nov. s. Bivši japonski konzul v Singapurju Suimaša Okamoto je bil imenovan za japonskega poslanika na švedskem.

Papež sprejel evropske matematike

Mednarodni kongres visoke matematike je zaključil svoje delo s sejo v papeški Akademiji znanosti

Vatikansko mesto, 12. nov. s. Danes dopoldne je papež sprejel v dvorani konsi- storija v zasebni avdienci udeležence me- dnarodnega kongresa visoke matematike, ki jih je papežu predstavil član Kr. aka- demije Severi. Papež jim je s svojega pre- stola izrekel dobrodoščilo. Izrazil je svoje zadovoljstvo, da se nahaja med tolikšnimi gojitelji znanosti. Ko sprejema vrednote njihovega študija, lahko reče, da je študij matematike, ki sloni na najbolj čisti res- nici, študij, ki se najbolj približuje božji znanosti. V tej disciplini so si lahko mate- matiki vseh narodov popolnoma edini. Iz- razil je nato željo, da bi ti znanstveniki doprinesli svoj delež k uresničenju takšne bodočnosti, v kateri bi mogli vsi narodi najti zadovoljitev svojih pravičnih aspira- cij.

Po svojem govoru se je papež zadržal v zelo prisrčnem razgovoru s posameznimi udeleženci, ki so mu poljubili roko. Udele- ženci kongresa so se nato skozi Rafaelovo

ložo napotili na ogled Sikstinske kapele, na- to pa v prostore papeške akademije znanosti, kjer so se zbrali v zborovalni dvorani in kjer jih je sprejel papeški aka- demik prof. Lombardi v spremstvu kancelar- ja dr. Salvucci. Akademik Lombardi je izrekel matematikom svoj pozdrav in po- zdrav predsednika Gemellija, izražajoč ve- selje, da more sprejeti tako odlične tova- riše. Akademik Severi se je zahvalil prof. Lombardiju in zlasti o. Gemelliju, da sta blagovolila sprejeti v goste udeležence kon- gresa, ki tako zaključujejo svoje delo s sejo na papeški akademiji znanosti. Pre- čital je nato brzojavko globoke vdčnosti za papeža in drugo za o. Gemellia.

Nato se je pod predsedstvom akademika Lombardia vršila seja kongresa. Govoril je papeški akademik in profesor matematike na univerzi v Münchnu Cara Theodor, ki je poročal o sedanjem stanju raziskovanj v teoriji analitičnih funkcij.

Važna brošura Zveze Bojevnikiških Fašijev

V založbi Zveze Bojevnikiških Fašijev je pravkar izšla važna brošura, v kateri so objavljeni Statut Narodne Fašistične Stranke, Listina o delu in Listina o šoli. Brošura je dvojezična in obsega 80 strani.

Kakor je povedano v uvodu, želi Zveza Bojevnikiških Fašijev s to brošuro dati boljše delu slovenskega prebivalstva možnost spoznati revolucionarne dokumente Fašizma in njegovem dvajsetletnem življenju.

Dokumenti objavljeni v tej brošuri so osnove za razumevanje dogodkov, ki so dozorili v Italiji od leta 1922 naprej, torej dogodkov, ki je iz njih nastala kot nujna posledica korporativna država Benita Mussolinija. Statut Narodne Fašistične Stranke predstavlja disciplinsko ureditev in

oporišče glavnega stroja italijanske države v njenih posameznih in skupnih manifestacijah. Listina o delu je uredba o socialnih principih fašistične revolucije in spominja na sklad interese delavcev in delodajalca. Listina o šoli pa je bila sestavljena zato, da usmeri državljana že od prve mladosti proti temu, kar bo njegova bodoča delavnost v območju narodnega življenja.

Brošura bo izredno koristna vsem prebivalcem Ljubljanske pokrajine, ki si žele nekega dne pridobiti italijanske državljanstvo. Spoznali bodo pri osnovnem viru dolžnosti, ki jih nalaga fašistična država. Vsakdo bo zategnel s pridom posegel po njej in proučil omenjene tri velepomembne zakone.

ostala neodločena z 0:0. Lugano je premagal Biennu 3:2, Grassano-Verona 3:0, Servette-Luzern 2:1, Granchen-Sankt Gallen 3:1, Young Boys-Cantonal 2:1 in Curi-Lausanne 2:1.

V Južni Franciji je v nedeljo Nimes premagal Saint Etienne 2:1, Grenoble-Marcelle 2:1, Avignon-Arles 1:1, Lyon-Montpellier 4:1, Sete-Perpignan 2:1, Nizza-Clermont 2:1 in Toulouse-Ales 6:0. V tabeli je na vodilnem mestu Toulouse.

Tekma Liguria-Roma, ki bi morala biti v nedeljo v Genovi, se ni vršila, ker

je moštvo Rome prepozno prispelo na igrišče. Mesto ob 14.30 je Roma prišla komaj ob 17. Sodnik Mattea je čakal z moštvom Ligurie na igrišču 45 minut, nakar je odločil, da ni bilo mogoče več igrati. Obe moštvi sta sedaj predložili svoja poročila zvezi, ki bo odločila, kaj se bo zgodilo.

Zmagi danskih boksarjev. V Copenhagenu je bil v petek zvečer meddržavni boksaški dvoboj med moštvoma Danske in Švedske. Zmagali so Danci 10:6.

Izpred okrožnega sodišča

8 kg peska je prodal za 1300 lir — Zgodba trgovke, ki je hotela zaslužiti s pravo kavo

Ljubljana, 13. novembra. Trgovka M. D. je mlada in prav simpatična zunanost. Svojo trgovino vodi z uspehom, saj je že sama privlačen magnet za kupce. Nedavno pa ji je pri vsej podjetnosti grdo spodletel precej zaslužak obetajoč načrt. Spreten goljuf jo je speljal na led in ji prodal 8 kg peska za 1300 lir. Moža so sicer kasneje prijeli, pred sodnikom je tudi obljubil, da ji bo vrnil denar, vendar pa glede na vse okoliščine ni verjetno, da bi kdaj dobila povrnjen denar. Zgodbo, ki se je večer zaključila z obsodbo, se je začela in razpletla takole:

34letni nepismeni delavec Alojz Sinkovec, po rodu iz Lipoglavja pri Šmarju, je prišel nekega dne k njej in ji začel skrivnostno pripovedovati, da ji lahko posreduje nakup večje količine prave kave. Trgovka ga je nekaj časa neumno poslušala in ni vedela, ali naj bi mu verjela ali ne. Že njegova zunanost ni bila taka, da bi mu človek lahko brez nadaljnega zaupa. Toda Alojz je znal spretno govoriti in jo je končno prepričal, da gre za realen posel. Cena niti ni bila previsoka in trgovka je že računala, koliko bo pri kupcu zaslužila. Naročila mu je, naj ji prinese 8 kg. Zmenila sta se za sestanek kar na cesti. On njej kavo, ona njemu denar. Poslala je vajenka. Dekle je res našlo Alojza, ki je imel s seboj razmeroma majhen, toda težek zavoj. Izročilo mu je denar, samo pa hitro prevzelo zavitek in odšlo, ne da bi se prepračilo, kaj je v njem.

Ko je trgovka zagledala vajenka z zavikom, ji je veselo poskočilo srce od zadovoljstva. Prezgodnje veselje pa ni nikoli dobro. O tem se je kmalu bridko prepračila. Čim je odprla zavitek, je v njem zagledala mesto kave — pesek. Da bi ga že prej ne izzel, je Alojz gručo naložil v zabojček, ki ga je nato skrbno zavil in povezal z vrstico. Trgovka je najprej zardeala, nato od užaljenosti pobledela — morda se je tudi od jeze znesla nad »nepredvidno« vajenka — nato pa prijavila goljufijo policiji. Sinkovca niso dolgo iskali. Zaprl so ga že 6. oktobra.

Na večerajšo razpravo je prišel z bergijo in palico. Sodnik poedinc dr. Rantu je razložil, da ima zastrupljeno nogo. Že 10 let bolega. Stopila je na rjav žebelj in sedaj mu gnije kost. Kljub hudi pokori in boleznijo pa se ni nič popoboljšal. »Najmanj 30krat ste že bili kaznovani.« Se je začel sodnik, »ali mislite vse življenje krasti in grešiti? Pa še sedaj, ko ste tako težko bolni, se ne spametujete.« Obtožene je povedal, da je nekaj časa delal kot hlapec, potem pa je živel pri sestri. Ko je videl, da se tako sodnik kakor državni tožilec sočutno zanimata za njegovo bolezen, je takoj izbral priložnost sebi v prid: »Prosim, gospod sodnik, da bi me za en mesec izpustili iz zaporu. Šel bi k zdravniku, da mi pregleda nogo. Saj ste me že

večkrat izpustili, pa sem vedno prišel sam nazaj.«

»Tisto že, tisto, da ste prišli nazaj,« je hudomušno pripomnil državni tožilec, »že kar prevečkrat se vračate. Sedaj pa le se kar počakajte s svojo prošnjo. Najprej moramo ugotoviti, kakšno kazen ste si zaslužili za svoje dejanje.«

Trgovke je dejanje in krivdo priznal. Obljubil je, da bo oškodovanci povrnil škodo. »Toda kako?« ga je nezaupljivo vprašal sodnik. »Saj dobivam dnevno 10 lir, veliko res ni, pa bom že od tega pridelil in ji vsak mesec plačal po 100 lir.« Trgovka. D. zaslišana kot pričja je povedala, da mu je verjela, ker je zelo sigurno nastopil. Pred izrekom sodbe je obtožene prosil za milo kazen.

Sodnik ga je spoznal za krivega prestopka po § 334-I, II in ga obsodil na 4 mesece strogega zaporu, 100 lir denarne kazni ter 1 leto izgube častnih pravic. Kazen je sprejel. Dosegel je tudi, da mu je sodnik s pristankom državnega tožila dovolil enomesečni izpust.

Tolmačenje amnestijskega dekreta

Gornji primer je bil po prvotnem tolmačenju amnestijskega dekreta z dne 6. oktobra amnestiran. Proti odloku pa se je državno tožilstvo pritožilo. Zanimiva je utemeljitev. Amnestijski dekret je bil izdan v duhu in okviru italijanske kazenske zakonodaje. V smislu italijanskega kazenskega zakonika pa je pojem »delitto« širši nego pojem »zločinstvo« v smislu našega veljavnega kazenskega zakonika.

Po italijanskem kazenskem zakoniku spadajo vsa kaznivá dejanja zoper imovino (tatvine, utaje in prevare čl. 624 do 648) in vsa kaznivá dejanja zoper čast (čl. 594 do 599) pod pojem »delittie«, torej tudi dejanjski stani tistih kaznivih dejanj, ki so po našem kazenskem zakonu prestopki. Predkazni zaradi takih naših prestopkov se morajo torej smatrati kot »delittie«.

Zopet § 256. k. z.

Prestopkov po § 256. k. z. zakonika je zadnje čase vedno več. Doselej so bile obtožbe še vedno spoznane za krive in obsojene. Včeraj se je zaradi takega dejanja zagovarjal obtoženka, ki je bila nedavno pred sodnikom. Tedaj jo je sodišče obsodilo na pogojni odpust na preizkušnjo za dobo enega leta. Komaj pa je prišla nazaj v družbo, se je spozabila, čeprav ve dobro, da je že v sekundarnem stadiju. Tokrat jo je državno tožilstvo tožilo tudi zaradi poteptanja in vlačuganja po § 158, toda ta prestopki je bil amnestiran.

Sodnik je obtoženko obsodil na 4 mesece strogega zaporu in 100 lir denarne kazni. Bila je vsa obupana in hudo prizadeta zaradi stroge kazni. Jokaje je prosila, da bi znižali kazen, Toda nič ni pomagalo.

Iz Hrvatske

Posvetovalno poverjenstvo Zavoda za zavarovanje. Na temelju navedbe o obveznem zavarovanju posevkov in pridelkov pred točo je imenoval minister narodnega gospodarstva posvetovalno poverjenstvo Zavoda za zavarovanje. Za predsednika poverjenstva je imenovan namestnik načelnika poljedelskega oddelka v ministru narodnega gospodarstva inž. Luka Kovačević.

Manifestacijsko zborovanje delavstva v Sarajevu. V sarajevski pivovarni je bilo oni dan manifestacijsko zborovanje hrvatskega delavstva, ki ga je sklicala hrvatska delavska zbornica. Na zborovanju sta govorila tajnik Delavske zbornice Zdravko Belamarić in delavski zaupnik Zbornice Balagdić. Raztolmačila sta zborovalcem pravilnik Hrvatske delavske zveze in veliko skrb, ki jo posvečajo na merodajnih mestih delavstvu.

Finski film v Zagrebu. Prejšnji teden so prikazali v Zagrebu prvi finski film »Zarotniki«. Svečana premiera je bila pod pokroviteljstvom finskega odpravnika poslov v Zagrebu Armasa Yntila in prisostvovali so ji poleg pokrovitelja tudi mnogi drugi dostojanstveniki. Film je zelo lep in kaže kako hitro je napredovala mlada finska filmska umetnost.

Opanke za odpadke gumijs. Minister narodnega gospodarstva dr. inž. Josip Balen je izdal naredbo o količini odpadkov gumijs, ki jih morajo porabniki izročiti trgovcu pri nakupu kmečkih opank z gumijastimi podplati.

Pospešitev dela pri gradnji zagrebške džamije. Hrvatski muslimani bodo kmalu imeli v Zagrebu lastno džamijo, največjo na Hrvatskem. Džamijo grade že več mesecev na najlepšem kraju Zagreba. To bo eno najlepših poslopij Hrvatske. Gradnja dela se že bližajo koncu in če bo vreme še nekaj časa ugodno, bo džamija kmalu dograjena. Zidaj pripravljajo marmor, s katerim bo obložena notranjost. Strebi bodo obloženi z zelenimi italijanskimi marmorom, okna bodo pa iz svinčene katedralekega stekla.

Prijava židovskih premičnin. Vsi židje na Hrvatskem morajo izročiti državni svoje premičnine, delnice, zavarovalne police in druge vrednostne papirje, hranilne knjižice, dragocennosti itd. Vse to je treba izročiti uradu za podržavljenje premoženja. Obisti po pozvale vse, ki jim je znano prikrievanje židovskih premičnin, da izpolnijo svojo državljansko dolžnost in jih prijavijo.

Zagrebška občina kupila veliko zemljišče. Uresničevanje regulacijskega načrta Zagreba je zadelo večkrat na težkoče in mesto se ni moglo razvijati tako, kakor bi se moralo po načrtu. Zlasti velike težkoče so bile v tem, da mestna občina ni imela v svoji posesti dovolj zemljišč za razna regulacijska dela. Zidaj je bil pa v

vak Sofije. V Bolgariji igrajo svoje šahovsko prvenstvo tudi akademiki. Letos sta v takem turnirju zmagala Bidev in Popov. Bidev je Makedonec iz Carevega sela. Zastopniki problemskega šaha so Ruselci, A. Tanielian in Karastojčev. Problemi Ruskeckega so znani tudi v tujini.

Predsednik bolgarske šahovske zveze je Hrsto Statev, minister, podpredsednika pa Georgij Stamatov in Ferdinand Horinek. Tajnik je Ilija Iljev.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 13. novembra: Stanislav Kostka
DANASJE PRIREDITVE
Kino Matice: Fedora
Kino Sloga: Jelnica
Kino Union: Takšen mora biti mož!
Umetnostna razstava Putih-Kalin-Kregar-Omsera v Jakopičevem paviljonu

DEZURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Bleiweislova cesta 43.
Trnkocij ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Iz Spodnje Štajerske

Počastitev spomina med vojno padlim. Na vsem Spod. Štajerskem so včeraj popočastili spomin med vojno padlim. Na njihove grobove so položili vence. Prirejene so bile tudi spominске svečanosti v vseh večjih krajih.

Novi grobovi. V Mariboru su umrli delavec Janez Drog, star 75 let, upokojeni ravnatelj bivšega nemškega dijaškega doma Alojz Serp in delavec Simon Čec, star 73 let, v Gotovljah je umrl posestnik Jakob Holz, star 78 let. V Račah je umrla zasebnica Marija Pohar, rojena Bevk, stara 83 let.

Nesreče. 34-letni posestnik Emanuel Gaube iz okolice Vitanj se je po nesreči obstrlel z lovsko puško. 35-letna tovarniška delavka Alojzija Vertančič iz Gotovelj pri Mariboru je padla s koleasa in se močno poškodovala. 15-letni učenec Karel Ocep iz Maribora je padel med telovadbo in se pobil na komolecu. 60-letni izvešček Josip Tramsch iz Maribora je padel s kočije in si raniil oči. Vse ponesrečence so prepeljali v bolnico.

Prva železničarska javna kuhinja. Železniški delavci in uslužbenci v Celju so dobili prvo javno kuhinjo, ki je bila v ponedeljek svečano otvorjena. Svečanosti je prisostvovala več dostojanstvenikov. Železničarska javna kuhinja odgovarja v vsakem pogledu svojem namenu. V nji bodo našli delavci in uslužbenci tudi počitek in razvedrilo.

Iz pokrajine Gorizie

Lep uspeh sopranistke Conde Riveira. V goriziskem Kulturnem krožku je bil te dni otvoritveni večer nove glasbene kulturne sezone. Nastopila je odlična sopranistka Concita Riveira, ki je pričela svoj koncertni program s samosplovom iz opere »Evdridas«. Sledile so druge operne arije, številno občinstvo ji je navdušeno vzkljkalo.

Ponesrečenci. Štiriletnega Edvarda Zofa iz Mosse je povozil avto. Mali deček ima poškodbe po obrazu. Levo nogo si je zlomila pri nesrečnem padcu na polju 24-letna Alojzija Batisti iz S. Andreja. 34-letna delavka Emilia Medvesa iz Salone d'Isonzo je podrl vozo, naložen z lesom. Ima poškodbe po vsem telesu. Z drvečega vlaka je padel po nesrečnem naključju med vožnjo iz Trieste v Udine in sicer pri kraju Fara neki Renato Serana, ki ima poškodbe po obrazu in vsem telesu. 15-letni mizar Emil Sulic iz Gradiscutte je padel z voza in si zlomil desno nogo. 7-letni Sergij Oblak iz S. Andreja si je pri padcu poškodoval desno ključnico. Ponesrečenci se zdravijo v gorizjski bolnišnici Brigata Pavla. Letošnja rebrula je izvrstna. V Collu je letošnji vinski pridelek rebule izredno dober, kakršnega ne pomnijo colijski vinogradniki že dolgo let, četudi je količina pridelka nekoliko manjša od lanske.

Narodno gledališče

DRAMA

Petek, 13. novembra: ob 15. Oče naš. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Sobota, 14. novembra: ob 16.30. Gradbenik Solnes, Red B

Nedelja, 15. novembra: ob 10. Princesa in pastirček. Otroška predstava. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol. Ob 15. Oče naš. Izven

Ponedeljek, 16. novembra: zaprt

OPERA

Petek, 13. novembra: Zaprt. Sobota, 14. novembra: Traviata. Izven. Nedelja, 15. novembra: ob 15. Gasparone. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol. Ponedeljek, 16. novembra: zaprt

Radio Ljubljana

SOBOTA, 14. NOVEMBRA 1942-XXI
7.30: Pisana glasba; 8.00: Napoved časa — Poročila v italijanski; 12.20: Ploščice; 12.30: Poročila v slovenski; 12.45: Lahka glasba; 13.00: Napoved časa — Poročila v italijanski; 13.10: Pet minut gospoda X; 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski; 13.20: Lepe pesmi od včeraj in danes — orkester pesmi vodi dirigent Angelini; 14.00: Poročila v italijanski; 14.15: Koncert Radjskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijance — Operetna glasba; 15.00: Poročila v slovenski; 15.15: Pokrajinski vestnik; 17.10: Nove plošče Cetra; 17.55: Rakovec: Gospodinja in služkinja — predavanje v slovenski; 19.30: Poročila v slovenski; 19.45: Simfonična glasba; 20.00: Napoved časa — Poročila v italijanski; 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski; 20.30: Vojaške pesmi; 20.45: Lirična prireditve družbe EIAR: Suzanina tajna — glasba: Ferrari Madonna Imperija — glasba: Alfano — V odmorih: Predavanje v slovenski; 22.45: Poročila v italijanski.

ZAVAROVANJE.

Ali mi priporočate zavarovati se pri isti zavarovalnici, pri kateri si zavarovan ti? — Seveda, toplo ti priporočam to zavarovalnico. Jaz sem zavarovan pri nji že petnajst let, pa se mi ni še nič pripetilo.

Prispevki za podporno akcijo

Človekoljubna pobuda Visokega komisarja za podpiranje siromašnih slojev

Ljubljana, 13. novembra. Pokrajinska zveza delodajalcev za Ljubljansko pokrajino je poslala vsem v poštah prihajajočim ustanovam in organizacijam naslednji dopis:

Sledeč vabilu Eksc. Visokega Komisarja je strokovnjak pri Pokrajinski zvezi delodajalcev sporočil članom izvršilnega odbora zveze željo in vabilo Visokega Komisarja, da naj bi delodajalci v mejah svojih gospodarskih možnosti in v okviru svojega razumevanja za socialno solidarnost sodelovali s spontanimi darili za skrbstvo, ki ga izvršujejo vladna oblastva in korist revnejših in potrebnih slojev prebivalstva pokrajine.

Izvršilni odbor je popolnoma se zavdujoč visokih človekoljubnih nagibov, ki so navdnavali vabilo Visokega Komisarja, izjavil svoj takojšnji pristanek na vabilo in naročil podpisani zvezi, da tozadevno intervenira pri posameznih strokovnih združenjih.

Zato podpisana zveza vabi naslovno združenje, naj propagira pri svojih članih, posebno pri imovitejših, da bi ti prispevali v mejah svojih možnosti v socialno podporno svrhe, za katere gre.

Vsote izpod L 1000 lahko zbirajo združenja sama v obliki, ki se jim zdijo najbolj primerna, da jih postopno izročijo njih predsednik in roke Eksc. Visokega Komisarja s seznamom onih, ki so prispevali. Vsote nad L 1000 pa lahko darovalci izroče naravnost v roke Eksc. Visokemu Komisarju.

Ko bo naslovno združenje to sporočilo svojim članom, bo poskrbelo tudi za propagando v smislu prigovarjanja, z opozorilom obenem, da tozadevno vabilo nima nobenega prisilnega značaja in da bodo oblastva tozadevna darila smatrala kot rezultat človeške in socialne solidarnosti in kot dokaz aktivnega sodelovanja s tem, kar na tem polju vrši že sedaj oblast v tako obilni meri.

NOGOMETNI SPORT

A. C. Fiumana — Ljubljanska vojaška reprezentanca 3:2

Ljubljana, 13. novembra. Popoldne 11. t. m. ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. Kralja in Cesarja je bila na igrišču Ilirije odigrana pričakovana nogometna tekma med nogometnim klubom Fiumano in Ljubljansko vojaško reprezentanco. Pohvala velja popolni organizaciji, ki je bila s rokah Urada Borcev Zveze Fašijev in mestne posadke s sodelovanjem Pokrajinskega Dopolavora.

Stadion, ki je bil svečano okrašen s trobojnicami, med katerimi je bilo opaziti tudi zastave prijateljskih držav, je sprejel številno vojaštvo tukajšnje posadke. Njihovo pričakovanje tekme je razveseljevalo glasba vojaške godbe in tista, ki so jo prenašali po zvočnikih. Nasprotno, kakor se pogosto pritožujemo ob drugih podobnih priložnostih, je bil prenos z zvočniki zelo jase in to je treba v organizaciji posebej pohvaliti.

Ob 14.30 so prišli na častno tribuno, ki je prav tako bila okrašena z raznimi zastavami, Viceprefekt David za Eksc. Visokega komisarja, General Fava za Eksc. Generala Roberttija Namestnik Zveznega tajnika Capurso za odsotnega Zveznega tajnika, General Perni, Kvestor Ravelli in zastopstvo Nemškega konzulata.

Pred tekmo, ki je še enkrat pokazala čuječo skrb vojaških oblast in Stranke za Oborožene Sile, katerim se skuša nuditi vse največje možnosti razvedrila je zvočni prenašal najlepše besede na naslov atletov, ki »vedno kažejo tako na bojnem polju kakor v sportnih dvobojih visok tekmovalni duh, zvestobo in čudovite plemenske sposobnosti osvajanja in obračajo v tej uri polni dogodkov spoštljivo misel na Velikostvo Kralja in Cesarja in na Duceja. Ob razveseljujoči ponovitvi rojstnega dne Suverena visoko dvigajo in prijateljskem in sovražnem svetu krik vseh napadov in vseh zmag: Savoia!«

Vsi navzoči so poslušali nagovor, v pozoru. Nato se je začela tekma, ki je izzvala pogosta odobravanja navzočih, če ne zaradi tehničnih odlik, pa zaradi gorečnosti, ki so jo pokazali igralci na igrišču. Pri vojaški reprezentanci, v kateri smo občudovali nekaj odličnih poedincev, ni bila popolna povezanost med posameznimi linijami. V ostalem pa je štel v zaslugi igralcem v zeleni majici, da so to tehnično pomanjkljivost nadomestili z izrednim borbennim duhom. Tehnična pomanjkljivost pa je docela razumljiva in opravičena z njihovo sedanjo službo. Čeprav so gostje dosegli premoč, je tekma vendarle pokazala obojestranske faze v igri in ugodne priložnosti za zelene, ki samo zaradi nesigurnosti v streljanju nekaterih napadalcev niso dosegli kakšen zgozdek več. Vratar, razen ob drugem zgoditku, ni zagrešil napak in se je odlikoval v nekaterih lepih obrambah; z njim je treba omeniti srednjega napadalca Zidariča, silajnega realizatorja obeh zgoditkov, in delno tudi krilsko vrsto: branilca sta naglo čistila svoj prostor. Fiumana se je izkazala kot solidno moštvo s precejšnjim tehničnim znanjem; odlikovali sta se obe liniji v ozadiju, med tem ko je srednji napadalni trojček, ki je odlično gradila sredi igrišča, manjkalo borbennosti za zaključek.

V celoti pa je bila tekma dovolj zanimiva in ni manjkalo navdušenja.

Če je Fiumana zaznamovala naravno premoč, so bili napadi zelenih številni in ni igra nikoli stagnirala. Vsi zgoditki so bili doseženi v drugem polčasu: v prvem polčasu, med katerim je bil enominutni odmor posvečen v čast Padlih, se je igralo na obeh delih igrišča in je vojaška reprezentanca v lepem ozduju napadala. V drugih 45 minutah igre je moštvo Fiumane pobralo sodeve svojega tehničnega znanja, ko je obenem izkoristilo tudi kratko razdobje utrujenosti v vrstah zelenih. Dva zgoditka gostov sta bila dosežena deljansko po nekaj minutah po zaslugi srednjega napadalca in desne zveze, ki je kasneje dosegla še tretjega. Nato se je reprezentanca znova opomogla in vztrajala na ves glas po navzočih tovarših se je pomnožno vrgla v napad. Po

zaslugi izredno hitrega in okretnega Zidariča je dosegla dva lepa zgoditka.

Kavalirsko in korektno tekmo je odlično sodil poročnik Fuoco. Ob koncu je spremljevalec moštva Fiumane izjavil organizatorjem svojo prisrčno zahvalo za gostoljubni prejem, katerega predmet so bili vsi igralci.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavih:

AC Fiumana: Costantini, Maras, Rubinati, Borghi, Loch, De Giovanni, Poggi, Paulini, Zidarič, Cossovich, Zambelli.

Vojaška reprezentanca: Ferrari, Natiati, Darin, Pez, Della Libera, Rinaldi, Tognoni, Molinelli, Bertozzi, Favalli, Gianco.

Sodnik poročnik Fuoco.

Lic.

V nedeljo tabletenski turnir Hermes

V nedeljo 15. t. m. se bo začel v dvorani hotela Miklić ob 8. dopoldne velik propagandni tabletenski turnir. Podrobne pogoje za sodelovanje na turnirju, ki je dostopen verificiranim in neverificiranim igralcem, smo objavili že včeraj. Vsi ljubljanski tabletenski igralci so vabljani, da se turnirja udeležijo. Prav tako pa vabi uprava turnirja vse prijatelje tabletenske igre, da prireditelju posetijo. Vstopnine ni.

Pomladi Hrvatska-Nemčija v Zagrebu

Obenem z nogometnim predstavništvom se je ob nastopu v Stuttgartu mudil tudi zastopnik Hrvatske nogometne zveze v Nemčiji. Sestel se je z zastopniki nemške nogometne zveze. Govorili so o četrti meddržavni nogometni tekmi med obema zvezama. Predvidoma bi se naj bila prihodnjo pomlad v Zagrebu.

Sedaj je Gradjanski prejel pozive za gostovanje tudi od nemških klubov. Zaenkrat bi ga radi videli v Stuttgartu, Mannheimu in Monakovem. Objubileno je tudi gostovanje dunajskega Rapida v Zagrebu. Bil bi gost Gradjanskega. Še večja senzacija za Zagrebčane pa bo gostovanje nemškega nogometnega prvaka Schalkeja, ki bi naj sodeloval na proslavi Concordie. Če se bodo vse te obljube tajnika nemške nogometne zveze dr. Xandryja izpolnile, bodo Zagrebčani imeli mnogo priložnosti uživati lep nogomet.

Jesenski prvak Slovaške je »Armada XI«

V četrtek 5. t. m. je bila v Bratislavi nogometna tekma med vojaškim moštvom Armada XI in Bratislava, ki je odločila o jesenskem prvaku. Za tekmo je bilo izredno zanimanje in se je na stadionu zbralo 15 tisoč gledalcev, čeprav je bil delovni dan. Tekma je bila od začetka do konca napeta. Moštvo Armadne je takoj od začetka trdovratno in nevarno napadalo. V 15. minuti je zabil gol, ki je odločil izid tekme. V drugem polčasu je Bratislava skušala izenačiti, vendar ji ni uspelo. Tako je Armadna XI postala jesenski nogometni prvak Slovaške in ima v tabeli 5 točk naskoka pred Bratislavo, ki je na drugem mestu. Kaže, da si bo Armadna XI osvojila tudi glavno prvenstvo.

Haeggovi svetovni rekordi verificirani. Švedska lahkoatletska zveza je verificirala vse Haeggove svetovne rekorde razen v teku na 3 milje, za katerega se ni prispelo poročilo. Zveza bo sedaj sporočila rezultate mednarodni zvezi, da jih prizna kot svetovne rekorde tudi s svoje strani.

Pariski teniški turnir. Vsakoletni jesenski pariski teniški turnir se je zaključil z zmago Petre, ki je v finalu po hudi borbi premagal Destremaeuja 6:3, 6:3, 2:6, 2:6, 8:6.

V diviziji C je v nedeljo Pro Gorizia premagala na svojem igrišču moštvo Magazzini Generali 2:0. Polski Grion je v Triestu premagal Pontiano 4:3. Fiumana pa je bila doma zmagovita nad Trevisom 2:1. V švicarskem ligaškem prvenstvu je tekma med Baslom in Young Fellowsom

Začetek italijanskih jezikovnih tečajev

Poleg osemnajstih tečajev italijanskega jezika, konverzacije in spoznavanja kulture, tečajev, ki so se že začeli v samem Zavodu za italijansko kulturo, se prirejata letos po naklonjenosti Njegove Ekscelence Visokega Komisariata, Zavod za italijansko kulturo (Istituto di Cultura Italiana) je prevzel nalogo, da preskrbi njih organizacijo in soredbo, tako da tudi na ta način izvršuje nalogo, ki mu jo je zaupala Stranka: da osredotoči in ureja vso izvenšolsko kulturno dejavnost v naši Provincii.

Pri direkciji pošte

Največja skupina tečajev, ki se vsi izven sedeža Zavoda, je pri Ravnateljstvu pošte in brzojava. V sredo ob 16. se je v navzočnosti ravnatelja Zavoda za italijansko kulturo prof. Attilia Budrovica in pokrajinskega inspektorja za pošto in brzojavo dr. Mačarija otvoril izpopolnitveni tečaj, ki ga bo vodil prof. Ferrari. V kratkem nagovoru je dr. Mauri izrazil svoje veselje, da je Nj. Eksc. Visoki Komisar poveril vodstvo tečajev Zavodu za italijansko kulturo in se je nato zahvalil Zavodovemu ravnatelju, da se je udeležil otvoritve. Prosil ga je, da zasleduje delo tečajev s svojim zanimanjem in s svojo preizkušeno kompetenco.

Direktor Zavoda se je v odgovoru na te besede zahvalil dr. Mauriju za prijazen pozdrav in za tovariško sodelovanje. Obračunčev se je v otvoritvenem govoru od zahvalnih, ki so se polotili učenja in spoznavanja italijanskega jezika in kulture, je dejal ob sklepu govora:

»Priprade prvemu izmed tečajev, ki so se ustanovili pri vaših uradih, toda vašemu primeru bodo sledile stotine in stotine vaših tovarišev. Preden pa začnemo s temi tečaji, bi hotel povedati nekaj besedi tistim, ki so se polotili učenja italijanskega samo zato, ker jim je ta jezik koristen v uradu ali ker je naposled vedno dobro, če človek pozna vsak jezik. Te bi hotel spomniti, da je italijanski jezik vreden, da se ga uče vneto in marljivo, zakaj italijanska ni samo neki jezik, kakor, postavimo, kitaj-

ščina, baptajščina ali kateri drug jezik. Italijanski jezik je najlepši in najbolj harmonični jezik sveta; njegova govore v deželi, iz katere je dobila civilizacija več svojih sučij kakor iz katere koli druge in čije narod je edinstven po svoji veliki zgodovini, davnini, prav kakor v sodobnosti. S to opombo in z željo, da bi imeli kakor najboljši uspeh, otvarjam tečaje italijanskega jezika pri Direkciji pošte.

Na magistratu

Zupanstvo je pri mestnih uslužbenih lahko naglo ugotovilo prav dobro voljo za učenje italijanskega jezika, saj je celo zvedelo, da precej uslužbenecv za učenje italijanskega jezika žrtvuje dosti časa in razmeroma tudi precej denarja za učenje v raznih tečajih. Da pa to hvale vredno prizadevanje uslužbenstvu čim najbolj olajša, namerava zupanstvo uvesti za mestne uslužbence reden tečaj italijanskega jezika na magistratu. Po sedanjem načrtu bodo uslužbenec razdeljeni v skupine, da se bodo mogli vsaj enkrat na teden udeleževati pouka.

Da se pa prepreči morebitne težkoče, ki bi kakor koli lahko nastale, bo ta pouk med uradnimi urami, tako da bodo uslužbenec lahko za eno uro zapustili urad zaradi udeležbe v tečaju. Zupanstvo je namreč popolnoma prepričano, da ta olajšava ne bo vplivala na redno uradno poslovanje, ker bo uslužbenstvo, ki je že v mnogih primerih pokazalo čut dolžnosti in posebno navedenost na uradu, samo znalo tako urediti in ravnati, da obisk tečaja ne bo mogel postati vzrok zaostankom pri uradnem poslovanju. Tako torej tudi občani in stranke nikakor ne bodo občutili te kratke zamude, saj bo znanje italijanskega samo pospešilo obravnavanje spisov ter bo tako posredno koristilo vsemu ljubljanskemu prebivalstvu.

Po takem načrtu torej mestno uslužbenstvo za vsem koristni obisk italijanskega jezika ne bo izgubilo prav nič svojega prostega časa ter tudi ne bo prav nič obremenjeno s stroški, zato bo pa tudi svoje priznanje teh olajšav pokazalo s čim večjim obiskom tečaja in s čim marljivostim učenjem svetovnega italijanskega jezika.

DNEVNE VESTI

— Zlata svetinja junaško padlemu bersaljerju. V spomin je prejel zlato svetinjo bersaljerj Avrelji Zamboni iz Berre pri Ferrari, ki je služil pri devetem bersaljerskem polku. V utemeljitvi odklovanja se navaja, da si je bil Zamboni, ko je bil drugič ranjen, amputiral roko. Ko je ob tem času sovražnik ravno napadal je zgrabil za amputirano roko ter jo zagnal proti sovražniku z vzklikom: »Nimam bombe ali podlosti, toda tu imate moje meso!« Kmalu zatem je izidil zaradi izkrvavitve. Pokopan je pri Sidi Breghisu v Severni Afriki. Srebrno svetinjo so prejeli v spomin major Henrik Ricci iz Rima, ki je pripadal 21. topn. polku, kapitan Salvatore Defenti iz Pograna pri Bergamu, ki je bil pri drugem bersaljerskem polku, kapitan Simon Urso iz Catanije, ki je bil pri 132. oklopnem pehotnem polku, poročnik Aljži Peratti iz Milana, ki je služil istem polku, poročniku Sobrero Umberto iz Genove, poročniku Martini Konstantin iz Darza pri Trentu, ki je bil pri 11. alpinskem polku, poročniku Murer Angel iz Modene, Podporočnik Viola Remo iz Cesana pri Rimu, ki je bil pri 27. pehotnem polku, Podporočnik Bernardini Peter iz Prepotta pri Udinu, ki je bil pri 27. pehotnem polku, Podporočnik Frascoli Italio iz Coma, ki je služil pri smučarskem bataljonu Monte Cervino, Podporočnik Fabry Benito iz Frija, ki je služil pri 132. oklopnem pehotnem polku, Podporočnik Ivan Spitali iz Grotte pri Agrienteu, ki je služil pri 205. topniškem polku.

— Novi predsednik japonsko italijanske zveze. Na sestanku članov italijanske japonskega združenja v Tokiu je bil izvoljen za predsednika združenja baron Kiichiro Okura, ki prevzema predsedniško funkcijo po umrlem grofu Toshinariju Maedi. Baron Okura je bil doslej podpredsednik tega združenja.

— Obisk evropskih matematikov pri Italijanski akademiji. Znanstveniki matematiki iz raznih evropskih držav, ki so prišli na mednarodni matematični kongres v Rimu, so posetili sedež Kr. italijanske akademije. Odlične goste je sprejel predsednik akademije Eksc. Federzoni, ki so ga spremljali številni akademski funkcionarji. Goste je predstavil akademskemu predsedniku ter akademskim funkcionarjem italijanski akademik-matematik prof. Severi. Gostje so izrazili predsedniku Federzoniju svoje priznanje ter zahvalo, ker so našli v Rimu tako živo podporo za razvoj matematične znanosti. Po končanem obisku so matematiki nadaljevali s svojimi razpravami. O raznih matematičnih problemih so razpravljali bolgarski matematik prof. Popov, rumunski matematik Moisil, italijanski matematik Severi ter Šved Carleman. Slednji in pa rumunski predstavnik Moisil sta v svojih izjavah izrazila podpirala svetovni prestiž, ki ga uživajo nosilci italijanske matematične vede.

— Spremembe v albanski vladi. Namestu dosedanjega ministra za ljudsko kulturo v albanski vladi eksc. Demetria Burattija je bil imenovan za ministra v istem resoru Eksc. Eyfrem Viora. Za državna podtajnika v ministrstvih pravde in ljudske kulture sta bila imenovana narodna svetnika Emin Toro in Hilmi Loka.

— Na polju slave sta padla vsi narednik Josip Fantini in višji kaporal Artur Galamini, ki je služil pri tretjem bersaljerskem polku. Oba sta žrtvovala svoje mlado življenje na ruskem bojišču, oba sta rodem iz Milana. Prvi je pripadal fašisti skupini Bernini, drugi pa je bil pripadnik fašijske skupine Asso.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« kos 90, z dne 11. novembra 1942-XXI objavlja navedbe Visokega Komisariata: Poloditev casa za zametitev; ustanovitve Pokrajinske zveze za zaščito mater in otrok v Ljubljani in predpisi o sviranju narodnih himn v prostorih javni zabavišč in v gostinskih obratih.

— Krstna predstava italijanske opere v Nemčiji. V Freiburgu v Nemčiji so uprizorili te dni z velikim uspehom opero znane napolskega skladatelja Marija Persica »Gostilničarka«. Nemška krstna predstava, ki jo je režiral Bruno Wendenhoff,

bo uprizorjena tudi na drugih nemških odrih.

— Papež na duhovnih vajah. Od 29. novembra do 5. decembra bodo v vatikanski kapeli duhovne vaje, ki se jih bo udeležil tudi papež Pij XII. V tem času ne bo nobene niti zasebne niti splošne audijence. Papež bo v tem času sprejemal edino vojake, ki so na vojnijski skoz Rim, ter mladoporočence.

— XXIV. alpska fotografska razstava. V Trientu je bila otvorjena v ulici Milano XXIV. alpska fotografska razstava. Razstavo je organizirala trjestrinska planinska podružnica.

— Nova delovna pogodba za delavstvo konzervne industrije. Med predstavnik nacionalne fašistične federacije lastnikov živilskih industrijskih obratov ter nacionalne fašistične federacije živilskih delavcev je bil podpisan kolektivni delovni dogovor, ki stopi v veljavo dne 1. januarja 1943. Nova delovna pogodba se tiče skupno 80.000 delavcev, ki so zaposleni v industrijskih in združenih obratih za izdelovanje živilskih konzerv.

— Zdrava pobuda veronske občine. V Veroni je bila otvorena menza, ki je namenjena uradnostim. Menza nosi ime »Ekonomska restavracija«. Uradniki dobijo v tej ceneni menzi krožnik minestre, meso ali kaj drugega za 5.50 lir. Če si privoščijo še četrta vina, plača skupno 6.50 lir, če si zaželi zraven tega še sadja, pa plača skupno sedem lir. Če si želi slučajno drugi četrta vina, doplača še 1.50 lir. Če pa naroči samo minestro, potem plača samo 1.50 lir. Prostori menze so precej obsežni, tako da lahko obedeje istočasno 150 oseb. Zanimanje veronskega uradništva za to ceneno »gospodarsko restavracijo« je zelo živo. Prijave za abonma so zelo številne.

— Rembrandtov film vrtijo v Nemčiji. Nemška filmska industrija je izdelala v zadnjih letih številne biografske filme, v katerih se prikazuje življenje ter delo znamenitih zgodovinskih osebnosti. Med temi filmi so tudi »Življenje dr. Kocha«, »Ohm Kruger« in »Veliki kralj«. Letos so zavrteli v Nemčiji nov velfilm »Rembrandt«, ki ni doživel ogromnega uspeha samo v Nemčiji, ampak tudi v drugih evropskih državah. Film prikazuje podoba genija, ki je zrevo lucioniral slikarsko umetnost, pa tudi njegovo dramo, ki se je odigrala v umetniški duši po več letih redke sreče. Naslovno vlogo je sijajno odigral filmski umetnik Evald Baiser. Razen tega so sodelovali še filmske zvezdnice Herta Feller, Gizela Uhlen ter Elizabeta Flickenschmidt.

— Otvoritev številnih javnih del v Dalmaciji. Te dni so bila otvorena v številnih dalmazijskih krajih javna dela in javne ustanove, ki so bile urejene v letu XX. Samo javna dela, ki so bila izvršena v Sebeniku, predstavljajo skupno vrednost nad šest milijonov lir. Gre, kakor poroča posebni dalmazijski dopolnilni vestnik agencije »Agit« za cestna dela, šolske gradnje, restavracijska dela, razširjanje bolnišnic, razne mestne ureditve, mostovna dela ter ureditve morskih nasipov, ki so bile izvedene v okolišju Sebenika in letu 1942-XX.

— Nagrada »Božična noč«. V letošnji božični noči bo podeljena devetih nagrad božične noči za izkazano dobroto in dobra dela. Omenjena nagrada je bila ustanovljena leta 1934 in se podeljuje kot priznanje za dobroto, ki je bila izkazana od 31. oktobra 1941-XX do 31. oktobra 1942-XXI. Nagradni odbor, ki ima svoj sedež v Milanu na trgu Duomo 23, bo hvaležen vsem onim, ki mu bodo lahko do 15. novembra sporočili zadevne primere.

— Preiskovanje dveh čudežev za kanonizacijo blaženega opata J. Cafassa. V Vatikanu so se sestali člani obredne kongregacije ter razpravljali o dveh čudežih, ki sta bila predložena z akt, za kanonizacijski proces za blaženega opata Josipa Cafassa. Navzočni so bili kardinali Salotti, poročevalci za kanonizacijo, Granito di Belmonte, Verde, Rossi, Tedeschini in Pellegrinetti. Proces glede obeh čudežev se je pričel v torinski nadškofiji. Prvi čudež se nanaša na ozdravljenje jetične deklice, katere ozdravitev je bila izven vsake prirodne možnosti, ter jetičnega mladeniča, o katerem so zdravniki dejali, da ne bo

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATEJA TELEF. 22-41
Tragična ljubezen ruske velikaškinje...
Fedora
Luiza Ferida, Amedeo Nazzari, Osvaldo Valenti

KINO UNION TELEF. 22-21
Ljubezen lepe, razvajene meščanke in postavnega ter značajnega kmetkega fanta
Takšen mora biti mož!
Igralci: Adolf Jahr, Birgit Tengroth

KINO SLOGA TELEF. 27-30
Prepričljiva socialna stvarnost v filmu globoke in napete vsebine
Jetnica
z odličnimi umetniki: Eszter Szilagyi, Tivadar Uray, Gyula Csontos

okreval. Obredna kongregacija je potrdila predloženo gradivo, tako da je kanonizacijski proces blaženega opata J. Cafassa pred svojim zaključkom.

— Veronski velesejem v marcu 1943. Korporacijski minister je sporočil avtonomnemu zavodu veronskega velesejma, da se bo lahko vrši 17. veronski velesejem poljedelstva in konj od 7. do 15. marca 1943. Po ministrovem sporočilu so takoj pričeli s pripravi za omenjeni velesejem.

— Umrli je bil nestor gluhoemih. V Rimu je umrl Franc Micheloni, star 86 let. Pokojnik je bil nestor gluhoemih in je namenil vse svoje premoženje in vse svoje človekoljubno prizadevanje v prid gluhoemih. Mnogo se je trudil za zaščito gluhoemih ter je bil predvsem po njegove prizadevanje ustanovljen poseben zavod za podporo in pomoč gluhoemih.

— Izpodbudne besede bolognskega nadškofa. Te dni je blagoslovil bolognski nadškof kardinal Nasali Roca najmodernejšo radiofonsko napravo, instalirano na posebnem vlakcu, ki je bil na postanku na bolognskem kolodvoru. Svečani blagoslovitvi so prisostvovali tudi bolognski prefekt, Zvezni tajnik, general Bruni ter senator Marescalchi. Ob zaključku blagoslovitvene obreda je spregovoril nadškof izpodbudne besede, s katerimi je poveljeval koristnost te pobude, ki bo koristila ranjenim vojakom. Priključil je božjo pomoč na Italijo ter njene hlabre bojevnike in zaključil svoje besede izražajoč prepričanje, da se bosta zmaga in mir z upravičenostjo nasmehnjila ljubljani italijanski domovini.

— Turško madžarska trgovinska pogajanja. V Budimpešti je odpotovala turška gospodarska delegacija, ki ima nalogo, da sklene nov madžarsko-turški trgovinski dogovor. V zvezi z napovedanim pričetkom teh pogajanj se je vrnil v madžarsko prestolnico tudi turški poslanik v Budimpešti polnomočni minister Ruhen Srefin Unaydin, ki je bil del časa odsoten, ker se je mudil na počitnicah.

— Gospodinski kalendar za leto 1943-XXI-XXII bo izšel v založbi knjigarne Tiskovne zadruge. Naročila sprejema knjigarna v Šelenburgovi ulici št. 3.

IZ LJUBLJANE

—lj Na bivši konjačevini v Trnovem ob Cesti na loko so v teku večja ureditvena dela. Posvetilo je pred leti kupila bivša banska uprava, ki je imela v načrtu, da na tem zemljišču uredi in sežida poslopja za razne potrebne higiensko zdravstvene zavode. Kameje je bil načrt zaradi vojne opuščen. Posvetilo, ki bi bilo zelo primerno za večjo vrtnarsko ekonomijo, so dve leti obdelovali banovinski uradniki, ki so tamkaj dobili primerne parcele za najnujnejšo zelenjavo, krompir in fižol. Travnike in pašnike pa je izkoriščal neki zasebnik. Sedaj bodo poslopja na razpolago policiji. Tjaki bodo preselili hleve za konje, obenem pa bodo uredili primerne prostore za jahalno vežbanje. Poslopja so že primerno popravili in preuredili. Izpod njih kopljajo cevi za velik jarek, v katerega polagajo cevi za odtok vode in drugih fekalij v mestni kanal.

—lj V Gradski ulici so začeli prejšnji težen zidarji dvigati pritično hišo znanega gostilničarja in trgovca Veharja. Stavbna komisija mu je dovolila, da zviša na sedanjih temeljih hišo za eno nadstropje. Hiša je, kakor je razvidno po umaknjenosti ostalih hiš do Emonske ceste, daleč izven regulacijske črte. Delo naglo napreduje in bo v nekaj dneh zaključeno.

—lj Tiskovine za novi register prejema in oddaj in za inventar zalog racionalnih predmetov. Združenje industrijev in obrtnikov za Ljubljansko pokrajino poziva zainteresirana podjetja, ki so naročila tiskovine za novi register prejema in oddaje in za inventar zalog racionalnih predmetov, da jih nujno dvignejo v pisarni Združenja, Beethovnova ul. 10.

—lj Sneg ali solnce? Zračni tlak narašča od dne do dne, nebo pa kljub temu pokriva gosti oblaki. Že več dni piha burja iz zdi se nam, da diši po snegu. Povprečna temperatura je od dne do dne nižja. Tako je večerajšnja najvišja temperatura znašala le 5°. Današnja minimalna temperatura znaša 3°. Če ne bo solnce, se ne bo mnogo bolj ogrelo. Zračni tlak je začel posebno močno naraščati v zlatih 24 urah.

—lj »Obraz v zrcalu« je prvo delo Mire Pucove, pisateljice knjige »Tih vodac«. Oboje dobite v Knjigarni Tiskovne zadruge, Šelenburgova ul. 3.

TENDENCA

— S kakšno tendenco si napisal svoj novi roman? — Tega še ne vem. Bomo videli, ko se oglasijo kritiki.

ZACARAN KROG

— Zakaj ti tako izpadajo lasje? — Ker se preveč žalostim. — Zakaj se pa tako žalostiš? — Ker mi izpadajo lasje.

Predpisi o sviranju narodnih himen v javnih lokalih

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI št. 291 in smatrajoč za potrebno urediti sviranje narodnih himn v prostorih javni zabavišč in v gostinskih obratih:

Cl. 1. V prostorih za javne prireditve in javnih zabavišč ter v gostinskih obratih se smeta svirati kraljeva koračnica »Marcia Reale« in himna »G'vinezza« samo ob naslednjih dneh: 8. januarja: rojstni dan Njenega Veličanstva Kraljice Cesarice, 23. marca: ustanovitev italijanskih bojevnih fašijev, 21. aprila: ustanovitev Rima in proslava dela, 24. maja: obletnica napovedi vojne 1915—1918, prvo nedeljo v juniju: praznik ustave, 15. septembra: rojstni dan Nj. Vis. Prestolonaslednika, 20. septembra: obletnica vohda italijanske vojske v Rim, 28. oktobra: obletnica pohoda na Rim, 4. novembra: obletnica zmage, 11. novembra: rojstni dan Njenega Veličanstva Kralja Cesarja.

Cl. 2. Poleg v prednjem členu naštetih dni se smeta svirati »Marcia Reale« in »G'vinezza« v omenjenih prostorih in obratih samo, če »krajinsko vladno oblastvo to posebej odredi.

Cl. 3. Kršitelji določb te navedbe se kaznujejo po postopku iz navedbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 3000 lir.

Cl. 4. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 30. oktobra 1942-XXI.

Visoki komisar: Emiljo Grazioli

Iz pokrajine Trieste

— Zvezni tajnik bofer 10. sinu. V cerkvi sv. Vincenca v Triestu je bil krst 10. sina bojevnika Ernesta Starrija. Pri krstu je dobil novorojenček ime Ugo. Bofer mu je bil triestinski Zvezni tajnik, ki je izrazil otrokovemu staršem ob tej priliki najtoplejšo čestitko, združeno s prisrčnimi voščili za malega Uga.

— Zaključek XVI. sindikalne razstave v Triestu. V umetnostni galeriji na Corsu je bila včeraj zaključena XVI. sindikalna razstava glajuljskih likovnih umetnikov. Razstava je bila odprta od tretjega oktobra. Razstavo si je ogledalo številno občinstvo in tudi mnogo razstavljenih umetnin je bilo nakupljenih.

— Mraz tudi v Triestu. Te dni smo začeli tudi v Triestu prvi letošnji mraz kot posledico smega, ki je pokril bližnje alpske vrhove. Tako smo se znašli v onem delu jeseni, ki vodi neposredno v zimo.

— Smrt starih Triestincev. Te dni so umrli v Triestu 67letni Ferdinand Brumati, 73letni Avgustin Furlan, 68letni Spiridion Alvaniti, 61letni Josip Micoli, 69letni Josip Loredan in 61letni Aniello Rimando.

— Poročili so se v Triestu uradnik Marino Primi in gospodinja Bruna Rutarjeva, delavec Ivan Golica in trgovska nameščenka Helena Licen, zasebnik Santo Flaunato in trgovska nameščenka Margeta Bloker.

— Ponesrečeni. 36letni Gualtiero Stocca iz ulice Presel 6 je padel z lestve v globino šestih metrov in si je pri padcu zlomil desno nogo. Dobil je tudi druge poškodbe po telesu. 52letni Ivan Andreasi iz Piedimonta di Erpelle Cosina je dobil pri padcu na cesti poškodbe na desnem

koiku. 36letni posestnik Ivan Bachin iz Ville Ferenzi si je pri delu porezal desno podlahtnico. Na levi podlahtnici pa ima poškodbe 40letni Dante Cincenzi, ki ga je povozil avtokar pri Sv. Andreju. Po levi nogi je obgrizel popadljiv pes 58letnega Josipa Crevatina iz Laporja di Maresego. 19letni poljedelec Anton Terenzi iz Grignai si je pri košnji trave ranil levico. Vsi ponesrečenci se zdravijo v triestinski bolnišnici Kraljice Helene.

— Obisk triestinskega prefekta. Te dni je posetil triestinski prefekt Eksc. Tamburini velika skladišča premoga in drv družbe »Acegate«, ki se nahajajo v Brolettu. Spremljali so ga med ogledom skladiščnih naprav prefektovni komisar pri Acegatu prof. K. Amigoni, glavni ravnatelj inž. Lorenzutti ter inž. Mottoni. Po ogledu skladišč je posetil tudi obratno kuhinjo.

— Slovo igralske skupine H. Ninchi. Igralska skupina Hanibala Ninchi, ki je del časa gostovala na odru Verdijevega gledališča v Triestu, je zaključila svoje gostovanje ter je odpotovala v Gorizijo, kjer bo uprizorila nekaj predstav. V soboto 14. t. m. nastopi na odru Verdijevega gledališča igralska skupina o rimskega umetnostnega gledališča, ki jo vodi Anton Julij Braggaglia. O priliki svojega gostovanja v Triestu bo uprizorila skupina med drugim delo »Romantična žena in homeopatični zdravnik« (spisal Rihard di Castelvachio), »Glas v viharju« (spisala Irka Emilija Bronte), »Ana Christie« (spisal Evgen O'Neill).

V SOLI.

Branko odgovarja pri tabli in drži roke v hlačnih žepih.

— Ali te zebe v roke? — ga vpraša učitelj.

— Ne.

— Torej jih pa vzemi iz žepov.

— Potem bi me pa zebljo, gospod učitelj.

Mali oglasi

GOSPODJE POZOR!

Klobučarna »PAJK« vam strokovnjaško očisti, preoblikuje in prebarva klobuke vseh vrst po nizkih cenah. Lastna delavnica. Se priporoča — Rudolf Pajk, Sv. Petra

Inserirajte

»Slov. Narodu«

Tulipane

in krokuze originalne holandske smo dobili

SEVER & KOMP.

LJUBLJANA

SGARAVATTI SEMENTI S. A. PADOVA

Sementi di Ortaggi — Foraggi. ecc. Semena za zelenjavo — krmlila itd. Chiedere offerte - Zahtevajte ponudbe

I. N. A.

L'imponente sviluppo dello Istituto Nazionale delle Assicurazioni dal 1922 al 1942

Veličasten razvoj Narodnega zavarovalnega zavoda od 1. 1922 do 1. 1942

Capitali assicurati	Zavarovani kapitali
1922	L. 4.133.845.346,—
1941	L. 24.983.555.064,—
1942	L. 29.000.000.000,—
	(approssimativi — približni)
Nuove assicurazioni stipulate	Nova sklenjena zavarovanja
1922	L. 714.365.942,—
1941	L. 4.191.913.624,—
1942	L. 5.500.000.000,—
	(approssimativi — približni)
Premi incassati	Vplačane premije
1922	L. 190.355.552,—
1941	L. 1.149.392.283,—
1942	L. 1.400.000.000,—
	(approssimativi — približni)
Riserve matematiche	Matematične rezerve
1922	L. 726.886.948,—
1941	L. 6.693.740.821,—
1942	L. 7.300.000.000,—
Riserve patrimoniali	Redne rezerve
1922	L. 83.284.555,99
1941	L. 469.101.813,—
1942	L. 500.000.000,—
Utili netti	Čisti dohodki
1922	L. 14.050.760,70
1941	L. 81.399.297,87

Dal 1930 agli Assicurati sono state assegnate quali quote di partecipazione agli utili complessivamente 290.724.603 lire. Gli utili si possono riscuotere anno per anno oppure si capitalizzano in aumento al capitale assicurato.

Od 1. 1930 so zavarovanci dvignili na 290.724.603 lire. Dobiček se lahko dvigne leto za letom ali na se kapitalizira s tem, da se ga doda zavarovani glavnici.

I. N. A.

AGENZIA GENERALE LUBIANA. VIA 3 MAGGIO No 11 — tel. 25-71

GENERALNA AGENCIJA Ljubljana, Ulica 3. maja 11, tel. 25-71

Ljubljanski mestni svetovalci v škrlatu

Zelo so cenili svoje dostojanstvo in ga kazali na zunaj v starih časih — Njihove službe in plače

Ljubljana, 11. novembra. Tem več velja, čim bolj se znaš ceniti sam — tega načela so se držali tudi ljubljanski mestni svetovalci v starih časih. Pravimo očetje, ne svetovalci, saj to ime ni nastalo brez razloga. Mestni svetovalec ni bil le član mestnega zastopa ter se ni uveljavljal zgolj s svojim svetovanjem na magistratu; svoje dostojanstvo je cenil mnogo bolj, a ne tudi brez razloga, saj je bil v pravem pomenu besede starešina. Pojem starešine je dandanes že precej obdelan. Mestni svetovalci so bili »mestni očetje«, ker so skrbeli kot pravi očetje za meščane ter blagor mesta.

Varuhi nedoletnih meščanov

Ko zvemo, da so bili mestni svetovalci v starih časih tudi varuhi nedoletnih meščanov otrok, torej mladine, ki še ni bila sprejeta med prave meščane, nam postane razumljivo, zakaj se je uveljavilo ime »mestni oče«. Zato so pa tudi navadni meščani, ki niso uživali posebnih časti, gledali na mestne svetovalce s posebnim spoštovanjem, kakor družina ali »rod« na svojega starešino. Mestni svetovalec je bil sicer pogosto povsem navaden človek kot meščan, a čast mestnega zastopnika jim je dajala sijaj pravih dostojanstvenikov. Ljubosumno so varovali svoj ugled in ker je bila v njihovih rokah tudi oblast, kajti magistrat je bil tedaj tudi sodna gospodinja, so se še posebej zaščitili; strogo so kaznovali tiste, ki so razžalili mestni zastop.

Obblečeni v škrlat so hodili na magistrat

Valvasor nam pripoveduje, da so se mestni svetovalci oblačili v škrlatna oblačila, ko so hodili na seje. Posnemali so bogate Benečane. Ljubljana je bila v starih časih dolgo zelo bogata. Posebno je redila meščane trgovci. Meščani so živeli za tiste čase razkošno. Mestni svetovalci in drugi dostojanstveniki so se pa vedno morali razločevati od »navadnih« meščanov ter pokazati na zunaj, da so »nekaj več«. Zato smo verjetno Valvasorju, da so se oblačili v škrlat ter da jih obdajal sijaj oblačnikov. Z izrednim zanimanjem bi prisostvovali seji mestnega zastopstva v tistih časih, ko bi si mogli povsem verno pričarati neno okolje ter vzdusje: mestne zastopnike, ki sede po strogo določenem redu vsak na svojem sedežu; notranje svetnike na stolah v ospredju pred županom, za njimi pa svetniške zunanje svetle, ki gledajo s prikrito zavistjo in neprikritim občudovanjem na prednje sedeže; slovesno vzdusje vlada in še sama drža svetovalcev, ki sede oblečeni v dragocena oblačila, je obred zase. Toda zdaj si moramo pomagati predvsem z domišljijo, kjer nas zgodovinski viri puste na cedilu.

Niso bogateli na magistratu

Krivicu bi delali nekdanji ljubljanski meščanom, če bi jih dajali, češ da so bili lahko naduti, ker so pač bogateli na magistratu. Priznali so si vse boljše službe in bili so gospodari nad premoženjem in življenjem navadnih meščanov, drugih mestnih prebivalcev, ki niso imeli tako velikega vpliva na magistrat. Nekaj resnice je morda že v tem, kajti človek je bil doslej v vseh dobah slab, čeprav je skušal še tako z navidezno plemenitostjo zakrivati svoje slabosti. Tudi nekdanji mestni svetovalci niso bili brez greha. Iz zgodovinskih listin je jasno razvidno, da niso vselej vzorno gospodarili, a da tudi niso bili dovolj vestni. Vseeno pa smemo reči, da meščani niso stremeli po časti »mestnih očetov« zgolj zaradi mestnih služb. Marsikdo si je želel še bolj čast; kakor bogastva. Sicer je bilo bogastvo tedaj prvi pogoj tudi časti; kdor ni bil dovolj bogat, ni bil ugleđen in nihče ga ni upošteval. Iz tega pa tudi sprevidimo, da so meščani dosegli mestna dostojanstva navadno šele, ko so bili že ugleđeni ter bogati, a ne nasprotno, da bi si pridobili ugled le z bogastvom, ki bi se ga dokopali v mestnih službah.

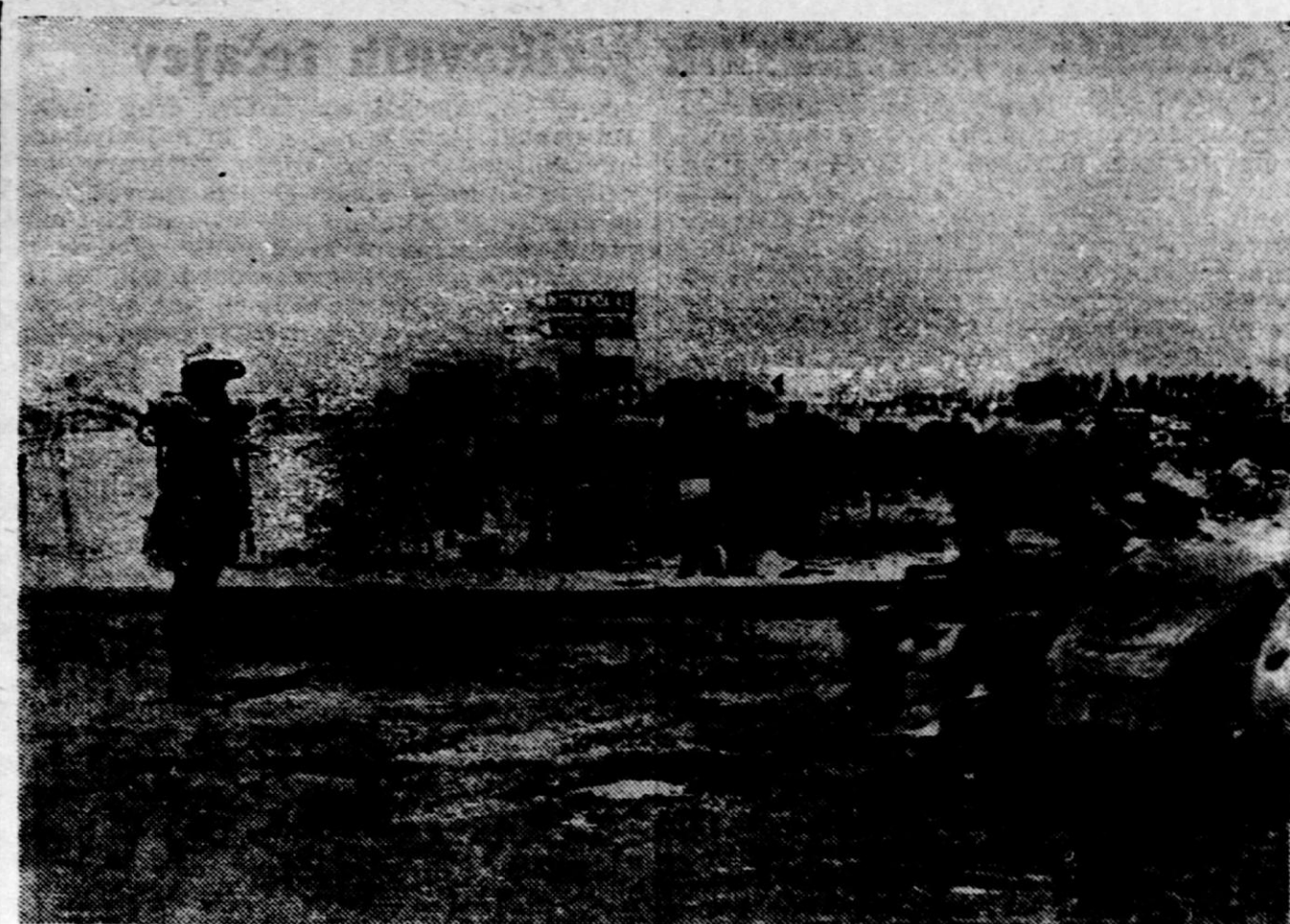
Mestne službe

Mestne službe tudi niso bile posebno dobro plačane. Nekatere so bile predvsem častne, tako da je moral biti meščan zadovoljen že s častjo, ki so mu jo izkazovali v mestni službi. Da bi primerno ocenili, kako so bile plačane posamezne mestne službe, bi bilo treba preiskovati zgodovinske listine iz več dob, saj plače niso bile vedno enake in spreminjala se je tudi vrednost denarja. Ugotovljeno je, da je leta 1753 županova plača znašala 113 gld. 36 kr na leto. Svetovalčeva plača je znašala 30 gld. To se pravi, da je svetovalec razen plače prejemal še plačo za posebno službo, če jo je imel. Mestni sodnik pa je ni prejemal nobene plače za sodniško službo. Izplačevali so mu le denar za preživljanje obsojencev, in sicer po 4 krajcarje na dan za jetnika. To je bilo le za kruh. Jetniki so morali tedaj živeti ob samem kruhu in vodi. Na smrt obsojenim so dali pošteno kosilo le na dan usmrtitve. Kakšno je bilo to kosilo, je težko reči, bilo je pa vsaj toplo. Obsojenec je dobil na dan smrti tudi vina. Če je sodnik pri denarju za obsojence kaj prihranil, je lahko spravil v svoj žep. Sicer je pa imel tudi druge dohodke. Tako je prejemal po 6 odstotkov od takse, ki so jo plačevali pri inventurah in še razne prejemke. Seveda je pa bil mestni sodnik navadno kot meščan, še trgovec ali obrtnik, odnosno vsaj hišni lastnik. Prvi svetovalec notranjega sveta (lahko bi rekli tudi ožjega sveta) je prejemal po 30 gld. plače. Razen tega je prejemal po 10 gld. kot najstarejši svetovalec in kot pupilarni komisar 16 gld. 52 kr. — Lepo plačo je imel sindik, 307 gld. Razen tega je prejemal še po 30 gld. kot notranji svetovalec, 12 gld. kot računovodja in 15 gld. kot »sodni« asesor. Službe so bile razdeljene predvsem med svetniške notranjega sveta. Svetniki zunanjega sveta so opravljali le slabše službe. Kot svetovalci niso prejemali nobene plače v gotovini, pač pa po 600 opek iz mestne opekarne. Vrednost 600 opek je znašala leta 1753 le 3 gld. 36 kr. Iz tega lahko nekoliko presodimo, kakšno vrednost je imel v tistih časih denar. Upoštevati moramo, da je bila tedaj proizvodnja opeke še mnogo dražja, ker niso poznali modernih pripomočkov. — Svetovalci so menda uživali še razne ugodnosti. Znano je vsaj, da so uživali dohodke travnikov na Prulah, na Dolgem bregu. Dolgi breg je bil velika zemljišče, ki se je raztezalo vzdolž Ljubljanske precej daleč na Barje. Razdeljeno je bilo na 122 parcel in cenili so jih na 8650 gld. — Zunanji svetovalci so bili zaposleni tudi v pisarnah. Precej dobro plačali je imel registrator, 194 gld. 3 kr., a razen tega je prejemal še po 600 opek. Kot pupilarni komisar je prejemal po 10 gld. 12 kr. Imel je pa tudi pravo stanovanje v mestni hiši. Prejemal je pa še po 34 kr. od vsakega prepisa hiše. — Dovolj lepa je bila tudi služba mestnega stražnega načelnika, ki je prejemal po 76 gld. — V tistih časih je bilo mnogo mestnih služb, kakršnih danes ni več in jih nihče več ne poznamo. Tako so imeli tedaj tudi »kvartirskega mojstra«, ki je prejemal po 12 gld. 45 kr. plače, a razen tega še 14 gld. za nadzorstvo mestne garde ob Telovem. — Mesto je imelo v starih časih tudi posestva in zapo-

slovalo je dva oskrbnika, ki sta prejemala po 50 gld. plače. Med drugimi mestnimi službami je treba omeniti še mestnega žitničarja, ki je prejemal po 24 gld. — druge službe so bile mnogo slabše plačane in ne moremo tudi reči, da bi bile častne.

»Zunaj« in beraški strahovi

Med »nižjimi« uslužbenci naj omenimo mestne vratarje. Eden mestnih vratarjev, in sicer oni pri samostanskih vratih, ki so stala pri sedanjem Krekovem trgu, je zapiral tudi mestno ledenico ob vznožju Gradu (pri sedanjem Mestnem domu). Prejemal je po 3 gld. plače, torej sorazmerno zelo malo. Toda imel je pravo stanovanje. Mesto je imelo tudi svojega »orožničarja«, ki je nadziral mestno orožarno in je služil na leto po 21 gld. 5 kr. Dalje je magistrat zaposloval 2 gozdarska hlapca, ki sta bila precej dobro plačana, po 77 gld. Posebna služba je bila tudi, kakršne dandanes več ne poznamo, beraških strahov (Bettelrichter). »Beraški strahovi« so skrbeli, da se v mestu ni natepolo preveč beračev. Bili so strahovi v pravem pomenu besede, saj so berači imeli dovolj razloga, da so se jih bali. Zaposlena sta bila dva beraška strahova, ki sta prejemala po 24 gld. plače. Magistratni sluga je bil bolje plačan, po 29 gld. Slabše sta pa bila plačana dva nadzornika trga, po 12 gld. Zato nas preseneča, da so imeli mestni hlapci 11 gld. 29 kr. plače. Omenimo naj še čuvaja mestne trdnjave ali bastijona. »Bastijon« je bil na kraju, ki ga imenujemo »Na utrdbah« ali tudi »šance«. V nemških besedilih niso niti uporabljali za čuvaja na bastijonu nemške besede, temveč Zuvav, kar je treba čitati seveda: čuvaj. Čuvaj je imel po 24 gld. plače. Njegova služba ni bila le, da je skrbel za mestno varnost, to se pravi opazoval, če se ne bliža mestu sovražnik, temveč je tudi odganjal od mesta druge nadloge: streljal je ob hudi uri, da je prestraši čarovnice pri njihovih hudobnih opravkih v oblakih... Da streljanje prežene nevihto ter prepreči škodo, so verovali marsikje na deželi še v tem stoletju. — Gospod je bil sluga mestnega sodnika, ker je pač bilo vedno tako: kakršen gospod, takšen sluga — in mestni sodnik je bil gospod nad gospodi. Sluga je prejemal po 50 gld. plače leta 1753, čez 30 let pa celo 108 gld. Bilo je še več mestnih služb, kakršnih že dolgo ni več. Mesto je imelo nočne čuvaje, stražnike, ki so bili hkrati merilci zla, posebno zanimiva je pa bila služba stolonoč, nekakšnih kulijev, ki so prenašali »ročne« kočije, da tako imenujemo posebne stole, ki so v tistih časih nadomeščali kočije in avtomobile. O tej službi pa bomo povedali še kaj prihodnje.

Veliko cestno križišče na egiptskem ozemlju, kjer usmerjajo promet italijanski vojaki

Na potniški promet odpade 31,81, na blagovni pa 34,14 milijonov km. Blagovni promet se je povečal za 20,85 km, dočim se je potniški skrčil za 4.000.000 km. Državne železnice so prevozile lani nad 40 milijonov ton robe. V primeri s predlanskim letom je bil tovorni promet za 7.000.000 ton večji. Ena tona je prevažala povprečno 173 km. Mnogo se je prevažalo premoga. Tako znaša porast prometa nad 20%. Največji porast in sicer 188% je bil pa dosežen pri sladkorju. Na drugem mestu je bil rezan les s 145%. V osebnem prometu je znašalo število potnikov, ki so vozno plačali 121.000.000 ali 11.000.000 več kakor predlanskim. Dohodki so znašali 661, izdatki pa 597 milijonov pengo. Avtobusne proge državnih železnic so bile lani dolge 67.752 km. Avtobusi so prevozili 8,66 milijonov potnikov ali 43% več kakor predlanskim.

Bolgarska zimska pomoč

Akcija za zimsko pomoč v Bolgariji je naletela letos na posebno velik odmev. Sicer je pa bila darežljivost prebivalstva Sofije od leta do leta večja. Leta 1937 je vrgla akcija za zimsko pomoč 1.200.000 levov, naslednje leto 2 milijona, leta 1939. že 3.200.000, predlanskim 5.000.000, lani pa celo 8.500.000. Letos so pa dali že prvi trije dnevi nad 3.000.000 levov. Ker so skoraj vsi darovalci svoje prispevke v primeri z lanskim letom podvojili ali potrojili, celo popetorili, se bo nabralo letos še znatno več denarnih srestev kakor lani.

Slovaška brez nezaposlenih

Slovaški delovni urad objavlja, da Slovaška nima več nezaposlenih. Dokler je bila Slovaška še del bivše Češkoslovaške, je število nezaposlenih stalno naraščalo. Več tisoč Slovakov se je moralo izseliti, ker doma niso mogli dobiti zaslужka. Vendar je pa bilo še leta 1938. na Slovaškem nad 100.000 nezaposlenih in večina ni prejela nobenih podpor. Dočim je bilo v aprilu 1938. na Slovaškem še okrog 95.000 nezaposlenih, se je pozneje njih število tako skrčilo, da zdaj o nezaposlenosti na Slovaškem ni več mogoče govoriti. Mnogi slovaški delavci so bili zaposleni v Nemčiji, še hitreje je naraščalo število nezaposlenih po ustanovitvi samostojne Slovaške države. Leta 1939. je imela Slovaška sicer še 57.503 nezaposlene, lani zlasti pa letos so pa mnoga javna dela tako skrčila število nezaposlenih, da jih je ostalo letos v maju še 5.800, v avgustu pa 2.200. Ob koncu septembra jih je bilo samo še 1.400, pa še ti so večinoma nesposobni za delo.

Bolgarija poravnava svoje obveznosti

22. julija je bila sklenjena med Nemčijo, Italijo, Bolgarijo, Hrvaško in Madžarsko pogodba o premoženjskih vprašanjih bivše Jugoslavije. Vse v postev prihajajoče zadeve so se obravnavale po stanju z dne 15. aprila 1941. Za ureditev vseh vprašanih stvari za zamenjavo dinarja v lev, za poravnava jugosloven. obveznosti in za prevzem na Bolgarijo odpadajočega deleža so potrebni znatni zneski. Delež Bolgarije na jugoslovenskih dolgovi in obveznostih iz po-

sebnih storitev je bil določen na 8%. Poleg tega bo Bolgarija vzela iz prometa drahmo kot plačilno sredstvo v Traciji in nemške blagajniške zapise, ki so prišli v promet med okupacijo. Dalje je potrebnih 450 milijonov levov za poravnava obveznosti, izvršajočih iz pogodbe glede južne Dobrudže. Za vse finančne operacije je potrebnih 2725 milijonov levov, ki jih je sobranje odobrilo.

Za smeh

PRAVI ČAS.

— Mihec, ali veš, kdaj je za trgateg pravi čas? — vpraša učitelj učenca.

— Vem, gospod učitelj, kadar so vsi psi priklenjeni.

PREVIDEN SINKO.

— Danes morava biti pridna, — pravi Branko svoji sestrici, — ker bi nama sicer predla slaba. Zdravnik je namreč dejal papanu, da se mora čim več gibati.

ZNASEL SE JE.

— Kaj pomeni ta črni las na tvoji suknji? vpraša ljubosumna žena moža.

— To pomeni, draga moja, da mi nisi osnažila suknje, odkar si osivela.

OTROŠKA LOGIKA.

— Kaj ne, mama, če se vdovec oženi, se imenuje njegova žena vdova?

NESPORAZUM.

— Vaš primer bo zelo obogatil medicino, — pravi zdravnik bolniku, ki ga muči neka čudna bolezen.

— Pa mi menda vendar ne boste toliko računal, gospod doktor, — se prestraši bolnik.

RAZGLEDE IN NAJEMNINA

— Kaj, najemnina za to sobo se vam zdi previsoka? — pravi gospodinja podnajemniku. — Saj je samo ta prekrasni razgled skozi okno vreden pol najemnine.

— Dobro, gospa, znižajte najemnino za polovico, pa se zavežem, da ne bom nikoli pogledal skozi okno.

SREČA.

— Kako si odrezal pri svojem prvem bolniku? — vpraša prijatelj mladega zdravnika.

— Imenitno. Njegova vdova je takoj poravnala račun do zadnje pare.

NI TAKO HUDO.

— Hčerka mi je zelo podobna, — pravi mlada mati svoji sosedici. — Kaj mislite vi o tem?

— Da, da, res je vam podobna, toda nikar si ne jemljite tega preveč k srcu. Preden bo polnoletna, se bo še temeljito izpremenila.

MUMIJE.

— Kaj so mumije? — vpraša profesor.

— To so Egiptčani, preparirani nalašč za razstavljanje v muzejih.

MED PRIJATELJICAMI.

— Ali si videla Verin zaročni prstan?

— Kako bi ga ne videla, ko sem ga pa lani sama nosila.

PREGOVOR V KRČMI.

— Kaj misliš, katera voda je najboljša? — Morska.

— Zakaj pa?

— Ker je ni mogoče piti.

NESRAMNOST.

— Včeraj mi je žena rekla, da sem star osel.

— Nesramnost! Saj si še v najlepših letih.

Evropa preskrbljena s sladkorjem

Statistični podatki o letošnji sladkorni kampanji

Mednarodna zveza za sladkorno statistiko je objavila zdaj prve podatke, zbrane s pomočjo vprašalnih pol, poslanih sladkornim tovarnam v oktobru. V naslednjem približju glavne podatke o množini sladkorne pese, ki jo imajo na razpolago tovarne, v novi sladkorni kampanji. Številke v oklepajih se nanašajo na lansko leto.

Slovaška 323.000 ton (376.100), Francija 5.220.000 (5.404.801), Belgija 1.500.000 (1.630.000), Danska 1.450.000 (1.592.820), Švedska 1.733.000 (1.835.562), Srbija 130.000 (219.918), Švica 130.000 (120.700), Turčija 330.000 (556.190). To so podatki o količini razpoložljive sladkorne pese. Proizvodnja sladkorja: Slovaška 52.700 (67 tisoč 780), Francija 749.035 (715.990), Belgija 218.014 (247.170), Danska 220.000 (278.910), Švedska 276.300 (306.025), Srbija 17.777 (29.033), Švica 19.000 (19.123), Turčija 57.500 (05.725). Predvidena predelava sladkorne pese je znašala v teh državah v kampanji 1942/43 10.815.000 (11.336.096), proizvodnja sladkorja pa 1.610.326 (1.759.756) ton. Pri predelavi sladkorne pese znaša torej nazadovanje 4,59, pri proizvodnji sladkorja pa 8,49%. Ker se je zmanjšala s sladkorno peso zasedena površina v naštetih državah letos za 1,01%, je tudi pridelek sladkorne pese manjši od lanskega.

Dočim bo v vseh drugih evropskih državah letošnji pridelek sladkorja nekoliko manjši od lanskega, pravi poročilo, da bo

pridelala Italija približno toliko sladkorja kakor lani ali pa celo nekaj več. Številčnih podatkov o letošnji italijanski sladkorni kampanji pa poročilo ne prinaša.

Pri presoji te statistike pa ne smemo pozabiti, da ne obsega podatkov o velikih evropskih pridelovalcih sladkorja, med katere spada v prvi vrsti Nemčija. Znani strokovnjaki za sladkorne zadeve F. O. Licht je nedavno ugotovil, da so letošnji izgledi Nemčije na pridelek sladkorne pese povprečno dobri in da daje dosežanja sladkorna kampanja vso pravico govoriti o zadostni preskrbi domačega prebivalstva s sladkorjem. Če bi objavili še podatke o letošnji nemški sladkorni kampanji, bi se gornja slika znatno izpremenila. Vsekakor pa lahko ugotovimo, da bo Evropa s sladkorjem iz nove kampanje preskrbljena. Ker je bil pridelek sladkorne pese v poedinah evropskih državah zelo različen, bodo najbrž potrebni gotovi ukrepi v pogledu izenačenja. Zlasti na evropskem jugovzhodu bo treba precej sladkorja uvoziti, kar v mirnem času ni bila navada.

Madžarski železniški promet

Predsednik madžarskih državnih železnic je objavil podatke o lanskem prometu. Madžarsko železniško omrežje je bilo lani 31. decembra dolgo 10.692 km. Vlaki so prevozili lani blizu 66 milijonov km ali 10 milijonov km več kakor predlanskim.

D. Du Maurier:

Prva žena

Roman

»Visoka, vitka... lepa gospa?« je vprašal polkovnik Juljan.

»Da,« je odgovoril doktor. »Da.« Nehal je čitati in položil list nazaj v kartoteko. »Seveda,« je rekel, obračaje se k Maksimu, »sami veste, da to ni pravilno? Poklicna molčečnost o vsem, kar zadeva bolnike, nam je dolžnost. Ali vaša žena je mrtva, in razumem, da gre za izjemne okoliščine. Vi bi, skratka, radi vedli, ali morem navesti kakršen koli vzrok, zakaj bi si bila gospa utegnila vzeti življenje? Nu, mislim, da ga lahko navedem. Gospa, ki se mi je predstavila pod imenom gospe Danversove, je bila nevarno bolna.«

Premoknil je in nas pogledal drugega za drugim.

»Prav dobro se je spominjam,« je nadaljeval in mova vzel kartotetni listek v roko. »Prvič je prišla k meni teden dni pred datumom, ki ga navajate. Tožila je o raznih bolezenskih pojavih, pa sem napravil röntgensko sliko. Druga preiskava je imela baš namen, ugotoviti, kar je slika kazala. Plošč nimam tu, a poročilo sem shranil. Spominjam se, kako je stala v mojem kabinetu in iztezala roko po ploščah. »Resnico hočem vedeti,« je rekla, in ne maram ne lepih besed ne pomirjevalnih sredstev.

143 Ce gre za nekaj nepopravljivega, mi rajši takoj povem.

Spet je pogledal na kartotetni listek.

Čakala sem. Koliko časa že? Zakaj ni mogel ta človek vendar že končati in, nas pustiti, da bi šli? Zakaj smo morali sedeti tu in mu viseti na ustnicah?

»Nu torej, hotela je vedeti resnico, in jaz ji je nisem utajil. Nekaterim bolnikom je ljubše tako. Izvinki pri njih nič ne pomagajo. Ta gospa Danvers, ali bolje, de Winter, ni bila ženska ki bi se bila dala potolažiti z lažjo. To menda sami veste ne da bi vam jaz povedal. Sicer je pa krasno prenesla udarec, niti z očmi ni trenila. Rekla je, da je že nekaj časa slutila... Nato je plačala honorar in odšla. Nikoli več je nisem videl.«

Glasno je zaprl kartoteko in zvezek. »Bolečina ni bila zelo huda, a zlo je bilo že globoko zakoreninjeno,« je dejal. »Še tri ali štiri mesece, pa bi se bila morala zateči k morfiju. Operacija bi bila povsem zaman. Stvar je bila že preveč napredovala. In v takih primerih ne ostane nič drugega kakor morfij in čakanje...«

Nihče ni rekel besede. Mala stoječa ura na kamini je tiktakala in tiktakala; dečka na vrhu sta igrala tenis. Zunaj, visoko na nebu, je rohnelo letalo.

»Na okno je bila seveda videti docela zdrava,« je doktor medljal. »Malce premršava, če se je prav spominjam, in bolj bleda ko ne, a to je v modi... na žalost, bi dejal. In človek se ne sme nikoli zanašati na videz, posebno kadar gre za dignozo... Ne! bolečina bi se bila večala od tedna do tedna, in, po-

navljam, čez manj kakor štiri ali pet mesecev bi ji bil ostal samo še morfij. Röntgenska slika je kazala neko izobličeno maternico, ki je pomenila, da ne bi nikoli mogla imeti otroka, a to je bilo nekaj drugega in ni bilo z boleznijo v nobeni zvezi...«

Nedoločno se spominjam besed, s katerimi se je polkovnik Juljan zahvalil zdravniku. »Zdaj vemo vse, kar je bilo važno za nas,« je končal. »Če bi mogli dobiti prepis vašega izvida... morda bi nam bil v veliko korist.«

»Gotovo da,« je doktor Baker odvrnil. »Gotovo da!«

Vsi so vstajali. Tudi jaz sem vstala iz naslanjača; in kakor drugi, sem tudi jaz segla doktorju Bakerju v roko. Ta je krenil, ko nas je spremljal, naprej v predsobje. Neka gospa je pomolila glavo skozi vrata v nasprotni steni in se takoj umaknila, ko nas je zagledala. V prvem nadstropju je glasno tekla voda v kopalno kad. Z vrta je pritekel terijer in mi jel ovohavati čevlje.

»Ali naj pošljem izvid na vaš naslov ali na naslov gospoda de Winterja?« je doktor vprašal polkovnika.

»Utegnili bi se tudi zgoditi, da ga vobče ne bi potrebovali,« je rekel polkovnik. »Upam celo, da ne bo potreben. Vsekakor vam jaz ali de Winter še sporočiva kako in kaj. Evo vam moje posnetice...«

»Zelo me veseli, da sem vam mogel koristiti,« je dejal doktor Baker. »Nikoli mi ne bi bilo prišlo na misel, niti za trenutek ne, da bi utegnili biti gospa de Winter in gospa Danvers ista oseba.«

»Zdaj se menda vrnete v London?«

»Da, mislim.«

»Torej je bolje, da zavijete takoj na levo, tam, kjer je nabiralnik za pisma, potem pa, pri cerkvi, na desno. Od tod naprej imate ravno pot.«

»Hvala. Najlepša hvala.«

Krenili smo z dovolzne poti proti našima avtomobiloma. Doktor Baker je prijel psa za ovratnik in ga odvedel za hišo. Na koncu ulice je stal mož brez ene noge, ki je vrtel lajno in igral »Pikardsko rožo«.

XXVII

Molče smo obstali pri vozu; nekaj minut se ni oglašil nihče izmed nas. Polkovnik Juljan nam je ponudil cigarete. Favell je bil pepelnato siv in očitno presunjen. Roka, v kateri je držal vžgalico, mu je drhtela. Mož z lajno je nehal igrati in s čepico v roki prišel k nam. Maksim mu je dal dva šilinga; tedaj se je vrnil k lajni in začel drug napev. Cerkvena ura je odbila šest.

Favell je izpregovoril. Delal se je neskrbnega, toda vse na njem je izdajalo nekakšno nezaupanje, in sivo je bil bolj ko kdaj. S pobešeno glavo in očmi odvrnjenimi od nas je gledal in gledal cigareto, ki jo je sukal med prsti.

»Ta zadevščina z rakom... niti sanjalo se mi ni o nji. Prikrivala jo je vsem, celo Dannyju. Kakšna zoprna reč, ali ne? Kakšno presenečenje? Nikdar in nikoli si človek ne bi bil mislil kaj takega o Rebecki. Čujte, povejte, ali ni med vami nikogar, ki bi rad popil kozarec česar si bodi? Jaz sem ves razburjen, prav nič me ni sram priznati. Rak! Sveti Bog!«